Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 79 (17202) | 1986 оной апрелиин 4, пятница | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ДААБАРЯА ҮЛҮҮЛНЭ

МУХАР-ШЭБЭР (Телефоноор абтаба). Районой «Эрдэм» совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй малшад һайн амжалта туйлаба. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи квартал соо 3350 центнер һү һааха даабаря болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Эндэхид гүрэндэ 2800 центнер һү тушааха даабаря болзорһоонь урид бэелүүлхэ аргатай болоһон байна. Кварталай һүүлшын һарын барагдахада хоёр зуу шахуу центнераар түсэбөө үлүүлһэниинь элирбэ.

Энэ амжалтада совхозой түрүү һаалишад Л. Н. Колбик, А. Я. Константинова, Л. Д. Федорова, А. И. Назарова гэгшэд хубитаяа ехээр оруулһан солотой.

Малшадай республиканска мүрысөө үүсхэһэн «Загански», мүн «Искра» колхозуудай, Сутайн совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй ажалша коллективүүд һү һааха, гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай даабарине болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэнхэй. Жэшээнь, «Заганский» колхозой малшад кварталай түсэбһөө гадуур 500 центнер һү гүрэндэ тушаагаа.

В. ХУДАЕВ.

Семен Степанович Бартанов Ивалгын районой Оронгын совхоздо наһанайнгаа хани Очирма Ринчиновнатай хонишоноор хүдэлдэг. Дүй дүршэлтэй энэ бүлын бригадынхид мүнөө зуун эхэ хонинһоо зуун хурьга абаад бүрин бүтэн түлжүүлнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЯЛГАЯ ДҮҮРГЭБЭ

Халюурма талаяа бүрхөөһэн олон хонидоороо суурхадаг Зэдын районда хурьга абажа түлжүүлхэ харюусалгата хаһань дүүрэнтэбэ. Хонишодой бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй һүүлэй дүнгүүдые согсолходонь, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой залуу хонишон, комсомолец Болот Георгиевич Бадмажаповай хүтэлбэрилдэг коллектив бусадай дундаһаа эрхимлэһэн байба. Тус отарада мүнөө 600 гаран хурьган абтанхай гэхэ гү, али байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абажа түлжүүлхээр хараалһан зорилгонь сум бэелүүлэгдээ.

Залуу хонишоной даажа абаһан эхэ хонид зургаадахи жэлээ хурьгална. Бригадын гэшүүд байгша ондо хурьган бүхэнөө 19 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь амяарлажа, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалжа тушааха уялгатай.

Хонишод хони, хурьгадтаа һайхан үбһэ, зеленко, таряа талханай зүйл, ногооной витаминтай гурил үгэнэ. Эдэнэр абтаһан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Д. НИКОЛАЕВ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ХУБИТА

Арбан хоёрдохи табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Яруунын районой колхоз, совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй, һүнэй комплекснуудай коллективүүд горитойхон оролдолго гарган ажаллана. һаяын мэдээгээр, районой ажахынууд гүрэндэ 9515 центнер һү тушаажа, байгша онойнгоо кварталай түсэбые уридшалан бэелүүлбэ. Хараалагдаһан даабаряа сум дүүргэлгэдэ «Победа» колхозой, «Комсомольский», Исэнгын, Яруунын совхозуудай һаалишадай оруулһан хубита ехэ.

К. СУДАНОВ.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ЭРШЭЕЭ ҮШӨӨЛ ШАНГАДХАХА

Түрэл партиингаа түүхэтэ XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, республикымнай ажахынууд жэлэй нэгэдэхи кварталые амжалтатайгаар түгэсхэбэ. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түрүүшын гурбан һарын түсэб 107 процент, һү—104, үндэгэ — 107 процент дүүргэгдээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 1886 тонноор ехэ мяхан, 3769 тонноор ехэ һүн худалдагдаа.

Жэлэй эхинһээ хойшо абаһан ажалайнгаа эршые улам шангадхажа, колхоз, совхозууд хоёрдохи кварталда гүрэндөө 11 мянган тонно мяха, 37 мянган тонно һү, 43 миллион үндэгэ худалдаха түсэбөө баһал амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллаха болоно. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжошье бии.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд хүдөөгэй ажалшадые бүхы хүдэлмэридөө эрид хубилалта, хурдадхалга туйлаха хэрэгтэнь зоригжуулаа, хүсэн дээрэнь хүсэ нэмээбэ.

Үнгэрһэн түрүүшын кварталда бүхы районуудай ажахынууд адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, продукци ехэ абаха, худалдаха талаар бии байһан арга боломжонуудаа булта адли һайнаар хэрэглэжэ шадаа гэхын аргагүй. Хэрбээ Баунтын, Хойто Байгалай, Ахын районуудай ажахынуудай байгаалиин хүнгэн бэшэ эрхэ байдалда мяха ехээр үйлэдбэрилжэ, энэ продукци гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргээд байхадань, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй районууд мяха худалдаха кварталайшье түсэбые бэелүүлжэ шадаагүй.

Түсэбтэ даабаринуудые заатагүй дүүргэхэ гээшэ ямаршье ажахын хүтэлбэрилэгшэд хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ бодото хуули болоно. Теэд энэ талаар зарим хүтэлбэрилэгшэдэй урдахи харюусалгаяа хүсэд ойлгоогүй, журамаа мэдэрэнгүй байһаниинь дээрэ дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ.

Гүрэндэ мяха худалдаха хоёрдохи кварталай түсэбые заатагүй дүүргэхын тула колхоз, совхоз бүхэн мүнөө үедэ мяханда тушаагдаха үхэрнүүдые, гахайнуудые тодорхойлжо, тэдэниие һайнаар шахан таргалуулха, энэ хүдэлмэридэ үдэр бүриин шанга анхарал табиха, малай шэгнүүрые ехээр нэмээхын тула бүхы шухала хэмжээ абаха ёһотой. Шахамал үхэр бүхэниие 350 килограммһаа бага бэшэ, гахай бүхэниие 100 килограммда хүргэжэ, мяханай комбинадта ябуулха хэрэгтэй.

Үнеэдые һайнаар эдеэлүүлхэ, илангаяа тэжээлыень зүбөөр буйлуулжа эдюулхэ тушаа ажахынуудта бага бэшэ оролдолгын гаргагдаһанай ашаар олохон районуудта һү худалдалга зарим тэды дээшэлүүлэгдээ. Бүхы дээрээ нёдондонойхиһөө 14 процентээр ехэ һүнэй худалдагдабашье, Бэшүүрэй, Тарбагатайн районуудта тэрэнь доошолһон. һү худалдаха кварталай түсэбшье дүүргэгдээгүй үлэһэн байна. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, тэндэхи ажахынууд ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр үнеэдээ үсөөрүүлээ. Жэшээнь, Бэшүүрэй райондо нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 247 үнеэн хороо. Тарбагатайн район үнеэдээ 249 толгойгоор үсөөрүүлээ.

Үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхэ талаар бодото хэмжээ абаагүй аад, тэдэнээ үсөөрүүлжэ байха гээшэмнай тон буруу. Мүнөө үедэ зарим фермэнүүдтэ малай тэжээл хоморшог боложо, иигээд удахагүй үнеэд эдүүлагдажа эхилхэнь. Энээхэн бэрхэтэй үедэ һаалиин малай ашаг шэмые доошолуулхагүйн, һү худалдаха түсэбые заатагүй дүүргэхын тула бүхы хэмжээ абаха хэрэгтэй. Малые зунай бэлшээридэ гаргахын урда, тэндэ бүхы юумэ бэлдэхэ, илангаяа тэжээл буйлуулдаг цехүүдые зогсоонгүй хүдэлгэхэ, бэлшээридэ гараһан үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулхэ шухала. Зундаа һү ехээр абахын тула һайжаруулагдаһан, хорёологдоһон бэлшээринүүдтэ бүри мүнөөнһөө үтэгжүүлгэ оруулха, уһалха, ногооень һайнаар ургуулха тушаа ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэһөө зунай бэлшээриин үедэ ехэ һү һааха хэрэг сүм дулдыдаха юм.

Нэгэдэхи кварталда «Птицепром» трестын шубуунай фабриканууд муу бэшээр хүдэлжэ, түсэбһөө гадуур 2,6 миллион үндэгэ, 406 тонно мяха гүрэндэ худалдаа.

Жэлэй үнгэрһэн үе соо зарим колхоз, совхозуудай мяха, һү худалдаха түсэбүүдээ дүүргээгүй байһаниие хараада абажа, тэрэнэйнь бүхы шалтагааниие элирүүлхэ, гээгдэлыень усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые абаха саг ерээ. Саашадаа даабаряа дүүргэдэггүй нэгэшье ажахы байха ёһогүй.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДАЙ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА НЭГЭДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЫЕ ХЭР ДҮҮРГЭҺЭН ТУХАЙНЬ

1986 оной апрелиин 1-нэй мэдээн
Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр

Районууд	Мяхан	һүн	Үндэгэн
Хойто-Байгалай	180	140	—
Баунтын	170	158	—
Ивалгын	126	103	104
Хэжэнгын	124	102	—
Баргажанай	121	115	—
Сэлэнгын	120	106	—
Хориин	119	109	183
Тарбагатайн	115	90	—
Түнхэнэй	111	109	—
Яруунын	110	100	—
Ахын	107	120	—
Загарайн	104	110	149
Хурамхаанай	104	104	—
Кабанскын	104	101	61
Прибайкалиин	103	102	—
Зэдын	103	100	153
Захааминай	101	103	—
Хяагтын	100	108	—
Бэшүүрэй	92	98	—
Мухар-Шэбэрэй	86	104	—
Республика бухыдоо	107	104	107

ЭГЭЭН ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР

субботнигой дүнгүүд, мүнөө үнгэргэгдэхэ байһан ленинскэ субботнигой зорилгонууд тухай хөөрэбэ.

Улаан-Үдэдэ субботник үнгэргэхэ штабай хүтэлбэрилэгшэ, партиин горкомой секретарь П. А. Чукреев заседаниин ажалай һайндэрэй бэлдэлгын эхилхэн талаар элидхэл хэбэ. Республиканска субботнигой хүгжэлтэ һаа. ... Улаан-Үдэ ... начальник Ф. И. ... КПСС-эй XXVII съездын ... 15-да үнгэргэгдэхэ

зөөдэг автотранспортна нэгэдэхи предприятиин, Зүүн-Сибириин технологическа институдай коллективүүд нэн түрүүлэн дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэйхид 13 мянга шахуу түхэриг үнэ сэнтэй арадай ажаһуудалай хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилхөөр, шэнэ табан жэлэй жасада 21,9 мянган түхэриг оруулхаар хараалanхай. Гэр барилгын комбинадай коллектив энэ үдэр ажаллахадаа, алмаһан элшэ хүсэ хэрэглэхэ, 11,6 мянган түхэригэй продукци гаргаха, 54 мянган түхэриг үнэ сэнтэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри бүтээхэ түсэбтэй. Табан жэлэй жасада 5 мянган түхэриг оруулха. Үүсхэлшэдэй эдэбхиие городой бүхы предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд һайшааһан байха юм.

Республика доторнай субботник үнгэргэхэ штабай хүтэлбэрилэгшэ, партиин обкомой секретарь Л. В. Потапов үгэ хэлэхэдээ, ленинскэ субботнигто бэлдэлгын эмхидхэлэй, элсүүлгын хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулха, урданхи субботнигуудта олоһон дүй дүршэлөө хараадаа абаха, коллектив бүхэн юрэнхы сүүдхын туршада үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин хэмжээнһээ бага бэшэ продукци гаргаха, ажалай эгээн дээдэ бүтээсэ туйлаха ёһотой гэжэ тэмдэглээ. Эдэ дүнгүүдые туйлахын тула ажалшадта тон таарамжатай эрхэ нүхэсэл олгохо, транспорт, ниитын эдеэ хоолой, һарай үхибүүдэй харууһалагдадаг эмхи зургаанууд жэншэдгүй хүдэлхэ болоно. Ажалша коллективүүдые нэмэлтэ түүхэй эдээр, түлишээр, элшэ хүсөөр хангаха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Энэл ушарта хүн бүхэндэ ажалай гүйсэд дүүрэн үдэрэй туршада үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллаха арга олгогдохо гэжэ штабай хүтэлбэрилэгшэ зааба.

Заседани дээрэ субботник үнгэргэхэ республиканска штабай хүдэлмэриин түсэб зүбшэгдэжэ, баталагдаа.

Манай корр.

TACC ШЭНЭ ҺОНИН

АША ҮРЭ ЕХЭТЭЙ ХАРИЛСААН

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Австриин промышленна выставкын нээгдэхэеэ байһантай дашарамдуулан, Москвада ерэһэн Австриин Республикын Федеральна канцлер Фред Зиновацтай апрелиин 2-то Кремль соо уулзаба.

Бүтэмжэтэй һайн, түни түбшэн оршон байдалда М. С. Горбачев, Ф. Зиновац үргэн олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

1955 оной гүрэнэй договорто, Австриин Республикын саг үргэлжын нейтралитедэй статуста түшэглэдэг СССР-эй болон Австриин хоорондохи олон талын — политическэ, ниитын, соёлой—харилсаанай амжалтатайгаар хүгжөөгдэһэндэ сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлээ. Энэ хадаа ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар, аша үрэ ехэтэйгээр харилсаа холбоо тогтоолгын бодото гэршэ жэшээ болоно.

Экономическа харилсаанай амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байһанда үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, хоёр ороной аша туһада тэрэниие бүри үргэнөөр хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, М. С. Горбачев Советскэ Союзда эхилэгдэһэн ажахы эрхилэлгые шэнэдхэн хубилгаха гол һанал бодолоо, түсэбүүдые найруулһан байгаа. Совет обществые нарижуулан һайжаруулха үедэ шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд тухай һанамжануудаа хубаалдаба.

Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа гүнзэгыгөөр халан абалсаһан байгаа. Үнэн сэхэ хөөрэлдөөнэй үедэ М. С. Горбачев дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Женевэдэ уулзалгын һүүлээр тохёолдоһон оршон байдалда, ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха ба аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудаар баруунай оронуудай бэелүүлжэ байдаг политикада сэгнэлтэ үгөөд, бүхы юумэнһээ ойлгоходо, США-гай захиргаанай дайн дажарта үргэнөөр бэлдэжэ байһан оршон байдалда Совет гүрэнэй баримталан бэелүүлхые хүсэһэн хараа шэглэл тухай мэдээсэбэ.

Эб найрамдалые ханган сахиха, уласхоорондын харилсаае гуримшуулан һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн хүсэлэл оролдолгонуудта Австри, бусад нейтральна болон бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүд шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ. Мүнөөнэй уласхоорондын хүгжэлтын харюусалгатай үе сагта олониитын, политическэ партинуудай, тэрэ тоодо социал-демократиин эдэбхитэй хараа бодол улам ехэ удха шанартай боложо байна.

Совет үүсхэлнүүд бүтэмжэтэй һайн шэнжэтэй, эб найрамдалта хараа шэглэлтэй байна гэжэ Федеральна канцлер тэмдэглээд, эсэсэй эсэстэ совет-американ хөөрэлдөөнүүдтэ хубилалта боложо, Женевэдэхи уулзалгын бүхы дэлхэй дээрэ этигэл түрүүлһэн ушарынь аша үрэеэ харюулха аабза гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Хельсинкидэ болоһон ниитэ Европын хөөрэлдөөнэй аша үрые үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалхаар бэлэн байһанаа хоёр тала баталба.

«Австриин мүнөөнэй промышленна техникэ» гэһэн национальна выставкэ энэ үдэр Москвагай Улаан Преснидэхи выставкын комплексын томо ехэ павильон соо нээгдэбэ.

Выставкэ нээлгэ дээрэ Ф. Зиновац үгэ хэлээ. Австро-совет худалдаа наймаанай-экономическа харилсаан тогтууритай һайн байһаараа шалгардаг, тэрэ ямар нэгэн гадаадын нүлөөндэ дайрагдадаггүй юм, гэжэ тэмдэглэбэ. Хоёр ороной экономикын аша туһада энэ харилсаа холбоон хэдэн арбан жэлэй хугасаа соо амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. В. Талызин үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйн бүхы оронуудтай, тэрэ тоодо Австриин Республикатай хани хүршэ ёһоной харилсаа тогтоолго, бэхижүүлгэ хадаа КПСС-эй XXVII съезд дээрэ батадхагдаһан Советскэ Союзай залан сэхэ хараа шэглэл болоно, гэжэ мэдүүлбэ.

СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна палатын туһаламжаар Австриин экономикын федеральна палатын эмхидхэһэн экспозициие тэдэнэр харабад.

(ТАСС).

АРАД ЗОНДО ХАНДАҺАН ХҮГЖЭМ

Композиторнуудай бүхэсоюзна VII съезд апрелиин 2-то Москвада, Съездын байшангай Колонно зал соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байгаа. Съездын делегадууд зохёохы ажал хэрэгүүдээ, гол шухала асуудалнуудые тодорхойгоор, бүтэмжэтэй һайнаар, партийна эрилтэ ехэтэйгээр, зүбшэн хэлсэнэ.

Арад зоной зохёохы ажалда искусстваараа хабаадалсаха, үнэн сэхэ, зориг түгэлдэр, үе сагайнгаа бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые бэе дээрээ даажа абаха аргатай шэнэ хүниие бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгэдэ туһалха гээшэ ороной олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг хүгжэмшэдэй түлөөлэгшэдэй хөөрэлдөөнэй гол удхань болоно. Хүнүүдтэ зорюулагдаһан хүгжэм зохёохо гээшэ гүнзэгы ехэ удха шанартай, харюусалгатай хэрэг болоно гэжэ Р. Щедрин (Россин Федераци) үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. Хүгжэм амжалтатайгаар хүгжөөгдэн нэбтэрүүлэгдэжэ, һуудал байдалыемнай, ажал хэрэгүүдыемнай магтан дуулана.

Манайда хүнүүдтэ ойлгогдосогүй хүгжэм үшөөл олоор зохёогдоно гэжэ А. Петров (Ленинград) хэлэбэ. Өөһэдынгөө зохёохы ажал ябуулгада, нүхэдэйнгөө зохёолнуудта ушаржа байһан дутуу дундануудые залан сэхээр элишэлжэ шададаггүй байнабди. Иимэ хайша хэрэг сэгнэлтэһээ уламжалан, гүнзэгы удхагүй зохёолнууд бүтээгдэнэ. Үнэхөөрөөшье, гүнзэгы удхатай, бэлиг түгэлдэр зохёолнуудые олониитэдэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ шухала.

Удаань Б. Терентьев (Москва), А. Штогаренко (Украина), Е. Рахмадиев (Казахстан), И. Лученок (Белорусси), Э. Мирзоян (Армени), Я. Ряэтс (Эстони), К. Молдобасанов (Киргизи) гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, аха дүү республикануудай арадуудай искусствын амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байһан тухай, эндэ ушаржа байһан дутуу дунданууд тухай дэлгэрэнгыгээр тэмдэглэбэ.

СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин секретарь А. Баталов экра дээрэ хүгжэмэй ямар ехэ үүргэ дүүргэдэг байһан тухай асуудалда гол анхаралаа хандуулаа. ВЦСПС-эй секретарь Л. Землянникова үгэ хэлэхэдээ, ажалшадые гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ тухай хөөрэбэ.

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ В. Афанасьев үгэ хэлэхэдээ, хүгжэмэй соёлые хүгжөөлгын, тэрэнэй шанарые һайжаруулгын асуудалнуудта тогтоо. Бүхы жанрай совет хүгжэмэй эрхим зохёолнуудые хүн зоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Гадаадын айлшад Хосе Лойола (Куба), Гунь Зу (Вьетнам), Кшиштоф Майер (Польша), Вольфганг Лессер (ГДР), Зденко Новачек (Чехословаки), Иштван Ланг (ВНР), Микис Теодоракис (Греци), Константин Ганев (Болгари), Нацагийн Жанцанноров (Монгол), Альваро Кассуто (Португали) гэгшэд съездые амаршалаа.

Нүхэд П. Н. Демичев, А. Н. Яковлев съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

(ТАСС).

ХАРГЫН АЮУЛГҮЙЕ САХИХА

...эй XXVII съездэ КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл ... мүрнүүд бии: «Хурдадхалгын хараа шугам экономи... хубилалтануудаар дүүргэхэгүй. Эдэбхитэй социаль... бэелүүлхэ, социалис үнэн зүб байдалай гол ёһые ... баталха гээд тэрэ хараална».

...байдалай алишье талада эдэ үгэнүүдэй хабаатай бай... лэ обёорхоор. Эрдэм, техникын хүгжэжэ, эл... транспортын жэл бүри олошоржо байһан мүнөө ...харгынууд дээрэ аюулгүй байдал хангалгын асуудал... анхарал хандуулагдана. Тиимэшье байха ёһотой. ..., автомобильна транспорт манай обществын эко... ба социальна ажабайдалай таһаршагүй хубинь ... Ушар тиимэһээ хүн зоной ами наһанда аюул то... алибаа ушарнуудые һэргылхэ гээшэ шухала бо...

...мобиль, мотоциклнуудай тоогой жэлһээ жэлдэ оло... харгын аюулгүйе сахиха эрилтэнүүд шангадана. ... аюулгүйе хангаха албанай хүдэлмэрилэгшэд, ни... инспекторнүүд, автомобиль, мотоциклда дуратайшуу... гэшүүд, авто-ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ...жэлтэд харгын-транспортна гэнэ усал һэргылхэ та... үргэлжын хэмжээнүүдые абажа байдаг. Иигэжэ ... харгыдахи гэнэ усалнууд бүхыдөө 4,2 процентээр ...доһон байна.

...ье республикын харгынуудта гэнэ усалнууд үшөөл ...айралдаһаар. 1985 ондо хамта дээрээ 1151 харгын-...ртна гэнэ усал болоо, олониинь хохидолто хойшо-... хүнүүдэй наһа баралгатай, гэмтэлгэтэй холбоотой

... нютагуудай харгынуудта илангаяа олон иимэ ... тохёолдоно гэхэ гү, али бүхы гэнэ усалнуудай ...центнь эндэхи харгынуудта тудана гээд тэмдэглэлтэй. ...һэн жэлдэ Захааминай, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай, ...айн, Хориин, Хяагтын болон бусад зарим районуудта гэнэ усалнуудай тоо урданайхиһаа олошороо. «За...лес» нэгэдэлэй предприятинуудта, Главбурятстройн, ...автодорой» Госагропромой, Мелиораци болон уһанай ... министерствын албан зургаануудта жолоошодой ... журамынь һула, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри таараха ... табигдаагүй байһаар.

...түлэб жолоошодой харгын дүримүүдые сахидаггүй ... иимэ ушарнууд болоно. Нёдондо автомобильна ... усалнуудай 20,5 процент автомото-зүйлнүүдэй ... түргэноор гүйлгэһэнһөө болоһон байха юм. Иигэжэ ... ажахыда, обществодо ехэ хохидол ушаруулагдана ... Совет, профсоюзай, ажахын органууд, авто-ажахынуу... хүтэлбэрилэгшэд жолоошодтой саг үргэлжэ хамтадань ... бүхэнтэйнь хубиин хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

...нспорт һогтуугаар жолоодолго оршон тойрондо аса... хохидол тохёолдуулдаг. 1985 ондо харгын-транспорт... усалнуудай 41,8 процентнь архиин хэламгайтай жо...дой гэмээр болоо юм. Архидалга болон алкого...-тэмсэл ябуулха талаар хүдэлмэриин шангадаһанай ... һогтуу жолоошодой гэмээр тохёолдодог харгын гэнэ ... үсөөрөө. Гэбэшье Түнхэнэй, Ахын, Хориин, Зага... Хяагтын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Зэ... Яруунын районуудта эдэ гай тодхорнууд урданайнгаа ... байһаар зандаа. Зарим авто-ажахынуудта жолоо... архидалгатай тэмсэл тон һулаар ябуулагдана, рей... мүн һүүлдэнь медицинскэ хабсалганууд хэгдэнэ... коллективүүдтэ архида дуратайшуултай эбсэшэгүй бай... тогсоогдоногүй. Автотранспортын зүйлнүүдтэй бүхы ... жолоошодые энэ талаар һэргылэн шалгажа ... хүулита болгохо ёһотой.

...эй XXVII съездын баталан абаһан ороной саашан... хүгжэлтын Гол шэглэлнүүдэй «Социальна хүгжэлтэ, арад ... ажабайдалай хэмжээ дээшэлүүлгэ» гэһэн бүлэг соо ...алгатай ба алкоголизмтай, тэрэшэлэн хүнүүдэй элүүр ... хоро хүргэжэ магад заншалнуудтай эрид шангаар ... гэжэ заагданхай. Эдэ үгэнүүдэй жолоошодто тү... ээлжээндэ хабаатай байһые баталалтай. Ушар иимэ... хүрые хамгаалгын, Дотоодын хэрэгүүдэй министер... наркологическа нүүдэл пункт байгуулжа, бүхы ... автомобильнуудай жолоошодой шалгалтые эм... ёһотой.

...предприятинуудта, барилганууд, колхоз, совхозуудта ... аюулгүйе сахилгын албан муугаар хүдэлнэ, зарим ... албан огто үгы. «Забайкаллес» нэгэдэлэй 22 пред... оройдоол 8-дань харгын аюулгүйе сахихаар ин... бии. «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй жэшээгээр ...спорттай бүхы предприятинуудта иимэ албан эм... һаа, һайн бэлэй.

... гүйсөөдүйшүүлэй харгын гэнэ усалда оролго һа... боритай болонхой. 1985 ондо хүүгэдэй харгын гэнэ ... оролго 11,6 процентээр дээшэлээ. Гол түлэб бага... өөһэдынгөө гэмээр, һэргылэмжэгүй ябаһан тула авто... дайруулдаг. Дүтэ ябаһан транспортын урдуур ... үйлсэ хүндэлэн гаража болохогүй газарта гүйжэ, ...нуудта дүтэ газарта наада эмхидхэжэ дашууран ... зантай. Үхибүүдэй харгын дүримүүдые һайса ..., журамгүйһөө боложо Улаан-Үдэ хотодо, Бэшүү...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛДА

ДУТАГДАЛНУУДҺАА ТОБШОЛОЛ ХЭХЭ

КПСС-эй Загарайн райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар районно партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай», «Бригадна подряд нэбтэрүүлхэ талаар партиин райкомой VII пленумэй 1984 ондо батална абаһан тогтоолой ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай» асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Е. Тугутов түрүүшын асуудалаар элидхэл хээ. КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Л. М. Чебунина хоёрдохи асуудалаар элидхэбэ.

КПСС-эй обкомой промышленностиин таһагые даагша нүхэр Л. П. Табалаа райкомой пленумдэ хабаадажа үгэ хэлэбэ.

СССР-эй социально-экономическэ хүгжэлтые хурдадхажа, промышленна болон хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, арад зоной ажабайдалые саашадань улам һайжаруулха, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө эрид шангаар тэмсэхэ түүхэтэ зорилго партимнай XXVII съезд табиһан байна,— гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. — Эрдэм - техникын дэбжэлтын туйлалтануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэн, ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулха, бага гарагашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, социалис демократи гүнзэгырүүлхэ, социальна политикэя эдэбхижүүлхэ, зохёохы ёһоор ажаллаха, дутагдалнуудые усадхаха хэрэгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ эрилтэ мүнөө районой ажалшад бэелүүлжэ байнхай.

Загарайн районой промышленна ба хүдөө ажахын предприятинууд арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэгүй. Промышленна продукци үйлэдбэрилхэ хэмжээн 1980 онтой сасуулбал, 1,24 дахин ехэ болоһон байбашье, табан жэлэй түсэб дүүргэбэгүй. Районой промышленна 15 предприятинуудай ойролоо 3-ниинь түсэбтэ даабарияа дүүргэжэ шадаа. «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлени, Элхиин авто-заһабарилгын завод, районой типографи тэрэ тоодо оролсоно. Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто, Онохойн модоной комбинадта үнгэрэгшэ табан жэлдэ үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн 1,2—1,3 дахин ургаа. Гэбэшье районой партийна организаци түсэбүүдээ дүүргэдэггүй предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэнүүдые табяагүй. Районой промышленна предприятинууд юундэ муугаар хүдэлөөб гэхэдэ, үйлэдбэридэ түрүү дүршэл хэрэглэгдэдэггүй, ажалай, үйлэдбэриин болон технологическа журам наринаар сахигдадаггүй байгаа. Ажалдаа эдэбхи үүсхэлгүйгөөр, хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэдһөө болон бусад дутагдалнуудһаа уламжалан, Горхоной леспромхозой, Загарайн карьероуправлениин болон бусад хэдэ хэдэн предприятинуудай коллективүүд үнгэрэгшэ 1985 онойнгоо түсэбые дүүргээгүй.

Гэхэтэй хамта предприятинуудаа һэльбэн шэнэдхэхэ, техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ, үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанарые һайжаруулха гол зорилго мүнөө табигдаад байна.

Арбан хоёрдохи табан жэлдэ районой промышленностиин урда ехэ зорилго табигданхай: промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 1985 онтой сасуулбал, энэ хугасаа соо 19 процентээр дээшэлхэ ёһотой.

Онохойн модоной комбинадта, Хандагатайн леспромхоздо, Элхиин авто-заһабарилгын заводто предприятияа һэльбэн шэнэлхэ, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэжэ эхилээ. Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто прицепүүдые гаргадаг конвейертэ түрүүшын манипулятор хүдэлжэ эхилээ.

КПСС-эй XXVII съезд үйлэдбэрилһэн продукциин шанар һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулаа. Зүгөөр районой нэгэшье предприяти «Шанарай тэмдэгтэй» продукци мүнөө дээрэ үйлэдбэрилэн гарганагүй.

Район соо бригадна подряд мүртэй һайнаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэхын аргагүй. Промышленна предприятинуудай үйлэдбэриин бригадануудай 17 процентнь бригадна подрядай гуримаар хүдэлнэ.

Элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэ зорилго табигданхай.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд тухай пленум дээрэ тодорхойгоор хэлэгдэбэ. Районой ажахынууд гектар бүриһөө 5,8 центнерһээ 17,5 центнер хүрэтэр орооһо, 18-һаа 116 процент хүрэтэр хартаабха, 30-һаа 130 центнер хүрэтэр овощ хуряана. Ургаса таряа хуряалгын иимэ «соохор» дүнгүүд колхоз, совхозуудай хүн зон ажалдаа ямараар хандадагые элеэр гэршэлнэ ха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ дундаа зэргээр гектар бүриһөө 10,6 центнер орооһон хуряагдаа. Гэхэтэй хамта байгша табан жэлдэ гектар бүриһөө 12—13 центнер орооһон хуряагдаха ёһотой. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1676 килограмм һүн район соо һаагдаа. «Гигант» колхоздо үнеэн бүриһөө ойролоо 1450 килограмм һүн һаагдаһан байна. Харин Эрхирэгэй совхозой түбэй фермэдэ мүнөө һү һаалиия эрид дээшэлүүлжэ шадаа. Юундэб гэхэдэ, фермэдэ хүдэлэгшэдэй ажалайнь эрхэ байдал һайжаруулагдаа бшуу.

Байгша табан жэлдэ үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха зорилго табигдана. Энэ зорилго бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжо бии. Мүнөө район гүрэндэ һү, мяха худалдаха талаар байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргээд байна. Үхэр малай, хони хурьгадай гарзалха ябадал хороогдоо.

Районно партийна организаци үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудые хубаарилан табиха, зүбөөр шэлэн абаха асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг тухай элидхэл соо тодорхой жэшээнүүд дурдагдаба.

Нютагай Соведүүд мүнөө дээрээ социально-экономическэ хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гол үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Дабаатын, Дээдэ-Элхиин, Хуушан-Бэрээнэй сельскэ Соведүүд үшөөл эдэбхи багатайгаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, районой нютагай Соведүүдэй депутадуудта үгтэһэн 120 захяануудай 33-ниинь дүүргэгдээд байна.

Үзэл сурталай хүдэлмэридэ 400 пропагандист, 1612 агитатор хабаадана.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд гол түлэб шиидхэгдээгүй асуудалнууд, нөөсэ арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ тухай хэлэбэ. Шулуутайн леспромхозой директор **И. И. Соковиков**, Эрхирэгэй совхозой һаалишан **Т. Н. Цыбиктарова**, Хандагатайн леспромхозой парткомой секретарь **Н. Ф. Белых**, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод **И. М. Якимов**, Тайлсын совхозой директор **Г. Н. Тарнуев**, районно Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагые даагша **Ю. А. Баландин**, Дээдэ-Элхиин сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **С. С. Зубакина**, Загарайн хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын үйлэдбэриин управлениин эсхэгшэ **Н. В. Цыбикова** болон бусад пленум дээрэ үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр бии байгаа дутагдалнуудаа яагаад усадхаха тухайгаа хөөрэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод И. М. Якимов үгэ хэлэхэдээ, луговодуудай түрүү дүй дүршэл олоной хэрэг болгохо, үһалууриин түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха, системэнүүдые сэбэрлэхэ талаар хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Дутагдалнуудһаа тобшолол хэхэ, хуушанайхяараа һалиржа ябахаяа болихо, алмалта ба арьбалалта туйлаха, ажал хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ, гурим болон журам хаа хаанагүй һайжаруулха, хүн бүхэнэй, нэн түрүүн коммунистнуудай харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, эрдэм-техникын туйлалтануудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд элирхэйлһэн байна.

Пленум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо тогтоолнуудые баталан абаба.

С. ОЧИРОВ,
манай тусхай корр.

ЭДЭБХИТЭЙ АЖАЛАЙ АША

Урдаа тодорхой зорилго табижа, бүхы хүсэл эрмэлзэлээ, эршэ хүсэеэ элсүүлэн хүдэлһэн коллектив, хүн бүхэн гэ ехэ юумэ бүтээжэ, туйлажа шадаха байна.

Манай колхозой ажалшад, малшад түрэл Коммунис партиингаа түүхэтэ XXVII съездын болоһон энэ жэлдэ бүхы һалбаринуудай үйлэдбэридэ ехэ хубилалта туйлаха, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха һара, квартал бүхэнэй, хахад жэлэй, мүн бүхы 1986 оной түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан юм.

Тэрэмнай муу бэшээр бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ үндэһэн бии. Жэшээлхэдэ, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ талаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, манай һү һаалиин фермэнүүд байгша оной үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1200 килограммһаа бага бэшэ һү абаха зорилго урдаа табиһан байгаа. Мүнөө малай үбэлжэлгын ябажа байһан зургаан һара соо колхоздо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1100 килограмм һүн абтаба. Иигээд үбэлжэлгын дүүрэтэр үлэһэн үе соо һаалишаднай үнеэн бүриһөө үшөө 200—250 килограмм һү һаажа, урид абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ аргатай болонхой.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда ажахы гүрэндэ 2600 центнер һү худалдаха түсэбтэй һаа, кварталай дүүрэхэдэ түсэбһөө гадуур үшөө 450 центнер һүн тоһоной заводто оруулагдаад байба. Булагай (даагшань А. Г. Югова), Бага-Наринай (даагшань Г. Н. Колесников) фермэнүүд һү һаалига һара бүри дээшэлүүлнэ. Хэрбээ январьда эдэ коллективүүд үнеэн бүриһөө тус тустаа 171—190 килограмм һү абаһан һаа, февральда тэрэнээ 191—207 килограммда хүргөө. Мартда тэрэнээ үшөө дээшэлүүлбэ. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы дээрээ һү үйлэдбэрилгэ нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 7 процентээр ехэ болоо. Ажахын түрүү һаалишад Л. Ф. Нагаева, В. И. Иванова, Р. М. Чулкова, Г. Л. Галданова, Т. Д. Тубанова гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 450—483 килограмм хүрэтэр һү һаагаад, бүхы район соо мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Гадна энэ жэлдэ колхоздо үнеэдэй тоогой 250 толгойгоор үсөөрүүлэгдээшье һаань, бүхы дээрээ һүн урдынхиһаа ехэ абтана. Ушарынь юуб гэхэдэ, байгша онһоо манай колхоздо залуу үхэрнүүдые түргэнөөр түлжүүлжэ, шахан таргалуулха ажахынууд хоорондын комплекс эмхидхэгдэжэ, һаалиин малые зарим тэды үсөөрүүлхэ даабари үгтөө юм. Бидэ районой колхоз, совхозуудһаа түрэһөөр нэгэ һаратай болоһон эрэ тугалнуудые тушаажа абаад, түрүү аргаар түлжүүлэн томо болгожо, удаань шахажа, 20 һаратайдань тус бүриинь 375—380 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха ёһотой зомди. Эндэмнай тугалай хоёр типовой байра баригдажа, түрүүшын 900 эжэмал түлжүүлэгдэжэ байна. Комплекс жэлдээ 2300 үхэр шахан таргалуулха юм.

Хонишоднай баһал КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эхэ хонидойнгоо хуу хурьгалжа ходороогүй байбашье һаань, түрүү хонишон Р. Д. Цыреновэй бригада зуун эхэ хонин бүриһөө—114, бэрхэ хонишод В. Е. Корневой бригада — 106, Ч. В. Раднаевтан — 102, мүн Ю. А. Намсараевай даадаг комсомол-залуушуулай бригада зуун эхэ хонинһоо 101 хурьга абаад томо болгоно. Эхэ хонидые харууһалдаг 20 бригадын найманиинь зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абанхай. Үшөө гурбан бригада энэ хэмжээндэ хүргэхэ аргатай.

Ажахыда байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүхэниһөө 3,3 килограмм нооһо хайшалха зорилго табигданхай. Һүүлэй мэдээгээр колхоздо 11 мянга шахуу хурьган абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 91,5 түл томо болгогдожо байна. Отарануудта түрэхэ хонид үшөө бии. Бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлөө һаа, манай хонишод социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ аргатай.

Энээнһээ гадна бүхы малаа тобир һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха, хабарай тарилгада бүхы хэрэгтэй юумые саг соонь бэлдэхэ, газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, хурьһыень шиг нойтоор хангаха хүдэлмэри баһал эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Л. МАДАГУЕВ,
Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

«Знамя Ленина» колхозой механизаторнууд арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 67,2 мянган центнер орооһо оруулжа, гүрэн түрэдөө 15 мянган центнер орооһо таряа худалдаха түсэбтэй юм.

Колхозой түбэй мастерскойн хашаа соо ужам сэбэр, хэрэгһээ гараһан нэгэшье түмэр түдэгэ харагданагүй. Мастерскойһоо тээ саанахана тусхай түхеэрэгдэһэн талмай дээрэ олон тоото техникэ, машинын нарии нягтаар, гоёор табигдаад, жэрылдэн байхань холоһоо харагдана. Эндэ бүхы трактор, машинануудынь түхал түхэлөөрөө, хуушан шэнээрээ хуу илгагданхай.

— Манай түбэй мастерскойдо эгээл шадамар бэрхэ дүрбэн слесарь-моторист, слесарь - заһабарилагша д Булат Дашацыренов, Валерий Очиров, Намсарай Митыпов, Бухэ Дондоков гэгшэд хүдэлдэг юм. Тэдэнэр дүй дүршэл ехэтэй, урдаа хараха мэргэжэлтэд гээшэ. Жэшээнь, түмэршэ дархан Бадмажаб Цыренгармаев эндэ гуша гаран жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэнэй хэжэ шадахагүй юумэн гэжэ байхагүй. Бүхы техникээ найдамтайгаар бэлдээ һаамнай, хэхэ хүдэлмэримнай бүтээсэтэй, урагшатай байха ха юм. Тарилгада хабаадуулагдаха техникээ апрель һара болотор хуу бэлэн болгохобди, — гэжэ машинануудые хадагалдаг талмайе даагша Нима Батоцыренович Дашанимаев хэлээ һэн.

Иигэжэ тус ажахын механизаторнууд сэээдүйн ургасын түлөө мүнөө эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ байнхай. Колхозой таряашад газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ техникээ бултыень КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэһээ арбан хоног урид, февралиин 15-да хуу бэлэн болгоо һэн.

Заһабарилгада шударгыгаар хабаадаһан токарь Дашацырен Чимитов, механизаторнууд Анатолий Симаков, Дашанима Батуев, Батор Жамбалов гэгшэд өөһэдынгөө хубитала нилээд оруулаа. Тракторай үзэл бүхэнь һайн түхеэрэлгэтэй. Механизаторнууд һаруул, үндэр, сэбэр, зохид цехүүд соо заһабарилга хэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: машинануудые хадагалдаг талмайе даагша Н. Дашанимаев (зүүн гарһаа), механизаторнууд Д. Батуев, С. Чимитов; механизатор Батор Жамбалов.

С. БАЛДУЕВАЙ
фототекст.

Мухар-Шэбэрэй район.

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ТОДОРНО

Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой промышленна предприятинуудта байгша оной түрүүшын кварталай түсэб, уялгануудые урагшатай дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр үнгэрөө. Эндэ КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ илагшад хүдэлмэриингөө нэгэ жэгдэ эршые алданагүй. Жэшээлхэдэ, оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэл, Улаан-Үдын авиапредприяти, телеграфно-телефонно станци, «Бурятпромжилводстрой» трестын Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно, «Бурятводстройн» барилгын управлениин автобаза гэхэ мэтэ коллективүүд съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, ажал хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, амжалтануудые туйлажа байнхай.

Эрхим коллективүүд республикын Хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагданхай. Тэдэнэй тоодо съездын хүндэлэлдэ мүрысөө дэлгэрүүлхээр үүсхэл гаргаһан оёдолой «Туяана» нэгэдэл, судна бүтээлгын заводой капролон шудхалгын участогай М. И. Шкоркиной бригада оролсоно. Гадна республикын Хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагдаха эрхэдэ хүртэгшэд гэхэдэ, «Электромашина» заводой 2-дохи цехэй ореолгын участок (мастерынь Л. П. Чернышева), Улаан-Үдын авиапредприятиин авиатехнигүүдэй бригада (бригадирынь И. Н. Рощин), үйлэдбэриин «Бурятфото» нэгэдэл мүн гэжэ дурдалтай.

С. БОРОДИН.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ШАНГА ТЭМСЭЛ ЭХИЛЭНХЭЙ

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай энэ жэлэй үбэлжэлгые хэр зэргэ үнгэргэжэ байһыень һонирхон, манай корреспондент Д. Дондоков тус ажахын парткомой секретарь Г. Л. Цыреновтэ хэдэн асуудалтайгаар хандаһан байна.

Тэрэнэй үгэһэн харюунууд доро толилогдобо.

— Георгий Лубсанович, мүнөө танай ажахыда хүдөө ажахын шухала кампанинуудай нэгэниинь болохо хурьга абалга дүүрэнтэжэ байна. Тэрэнэй дүнгүүдыень согсолхоор болоо бэшэ гү?

— Манай колхоздо 6700 эхэ хонин тоологдодог юм. Байгша ондо эдэ хонидһоо дүн хамта 5700 хурьгад абтаха түсэбтэй. Ажахымнай хонишод түсэбөө дүүргэхын тула энэ харюусалгатай хаһадаа түгэс бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ һэн. Хонидой, хурьгадай байха байранууд саг соогоо заһабарилагдаһан, үбһэ тэжээл яһала ехээр нөөсэлэгдэһэн, отара бүхэн хурьгашадаар хангагдаһан байна. Иигэжэ бидэ мүнөө һанаһандаа хүрөөбди. Һүүлэй мэдээгээр, ажахы дотор 6000 гаран хурьгад абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ. Үшөө нэгэ мянга шахуу хонид хурьгалха юм. Даб дээрэ хурьга абаха түсэбөө холо үлүүлээбди. Колхозой түрүү хонишон Цырен Эрдынеевич Санжиев зуун эхэ хонинһоо 100 хурьга абажа, зуутанай зэргэдэ гаранхай. Һаяын үдэрнүүдтэ ахалагша хонишод Д. Р. Турбянов, КПСС-эй гэшүүн В. Н. Сындуев, Б. Р. Бальчинов гэгшэд баһал зуутанай тоодо орохонь. Иигэжэ бидэ нёдондонойхидо орходоо олон хурьга абабабди. Тиигээд тэрэнэй хажуугаар нарай малай гарза хоролтошье нилээд бага болгогдонхой.

Энэ жэлдэ эхэ хонидой зургаан отарын байрада газарһаа дээшэ үргэгдэһэн шалатай хурьгадай байха таһалгануудые түхеэрээ һэмди. Юрэдөөл, тэрэмнай ехэл туһатай юумэн байшоо. Ерэхэ жэлдэ бүхы отаранууд дээрээ тиимэхэн таһалгануудые олоор түхеэрхэбди. Хурьгадай түргэнөөр тобиржохын тула инфра-улаан лаампануудые олоор хэрэглээбди.

— Мүнөө дээрээ үбһэ тэжээлээр ямараар хангагданхайбта?

— Эхэ хонидой отарануудта үбһэн яһала биил даа. Тэрээгээрээ мүнөө туйлан гаража байнабди. Сагнай үшөөл эртэ гээшэ. Апрель соо юун болохоб? Мэдэгдэнэгүй. Ногооной гаратар үдыхэн лэ гээшэ. Талха тарянай зүйлөөр хоморшогбди. Һаяхан хүршэ Сэлэнгын нютагуудһаа 100 тонно талха тарянай зүйл абахаа болобобди.

— Бэшэ малтнай ямар тэжээл эдижэ байнаб?

— Түлгэ хонидтоо үбһэнэй, талха тарянай хажуугаар бардаа үгэлсэнэбди. Энэ тэжээл Булагай һү һаалиин фермын дэргэдэхи тэжээл буйлуулдаг цехтэ бэлэдхэгдэжэ, автомашинаар эндэ а с арагдана. Үнеэдтэ, хашараг болон гунжадта хэршэгдэһэн һолоомо талха тарянай зүйлтэй, элдэб микро, макро зүйлнүүдтэй холигдон шанагдажа үгтэнэ. Һаамхай үнеэдтэ силос, сенаж, тэжээлэй түмһэн нэмэжэ эдюулэгдэнэ. Байһан тэжээлээ заатагүй буйлуулхадамнай, ашаг үрээ харюулна бшуу. Мүнөө колхозоороо үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 8—8,5 литр һү һаанабди. Булагай һүнэй фермын үнеэн үдэртэ 10 литр хүрэтэр һү үгэнэ. Байгша оной гурбан һарын дүнгөөр Ягоднын һүнэй комплексын малшад һү абаха талаар район дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараһандаа, КПСС-эй горкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн алдартай. Эндэ ажалай журам нилээд һайжаруулагданхай.

— Социалис мүрысөөн тухай хоёр-гурбан үгэ хэлэжэ үгыт!

— Малай үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда социалис мүрысөөн жэл бүри дэлгэрүүлэгдэдэг гээшэ. Даалгагдаһан малаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулһан, үбэлэй һарануудта ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлаһан түрүүшүүл моральна болон материальна талаар урмашуулагдадаг юм. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара, квартал бүхэндэ согсологдожо, илагшадта колхозой правлениин, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай зүгһөө дамжуулгын улаан вымпел, үнэтэ бэлэг барюулагдана. Малай үбэлжэлгын үедэ колхозой мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн агитаторнууд гүүртэ, фермэ, отаранууд дээрэ табигдадаг. Ажахын ахамад мэргэжэлтэд, правлениин, парткомой гэшүүд, мүн лэ отара, фермэ, гүүртэнүүдые даажа абанхай. Тэдэнэр һара бүхэндэ колхозой парткомой заседани д э эрэ тоосодог заншалтай. Манай ажахын агитаторнууд, политинформаторнууд малшадай дунда КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн Политическэ элидхэлые хүн зоной дунда ойлгуулха талаар нилээд үргэн хараатай хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байха юм.

АЛИШЬЕ ТАЛААРАА ЖЭШЭЭТЭ

Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станциин техническэ албанай болон ашаглалгын бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаба. Городууд хоорондын телефонно холбооной цехэй В. В. Кузнецовой, техническэ албанай Н. Ф. Морозовой бригаданууд түрүү һууринуудта гараба.

Социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан телефонистнууд С. Д. Семашко, Е. П. Лушинова, Г. В. Петрова, М. В. Фролова гэгшэд тус тустаа 40 түхэригэй мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байна. Тэдэнэр мүнгэн шангаа Эб найрамдалай совет жасада дамжуулаа.

С. БОРИСОВ.

ӨӨДӨӨ ДЭБЖЭХ[...]
УРАГШАА ДАБША[...]

КПСС-эй XXVII съезд совет арадые, партиие [...] байгуулалтын асари ехэ программаар зэбсэг[...] рэнэй делегадууд хүдэлмэриингөө газарта бус[...] ткин талаар нүхэдтэеэ, Соведүүдэй ороной [...] ажалшадтай хамта хүсэһэноо хэрэг дээрэнь бэел[...] лоо шармайн оробо. ТАСС-ай корреспондентну[...] делегадуудта хандажа, иимэ асуудалнуудта харю[...] гүйгаа:

1. КПСС-эй XXVII съездын хүдэлмэри[...] тоо ямар тобшолол хээбта!

2. Съездһээ ажалша коллективтээ бусамсаарн[...] рүүн юу хэхые хараалнаабта!

Үгтэһэн харюунуудые толилнобди.

Т. С. МАЛЬЦЕВ, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, ВАСХНИИЛ-ай хүндэтэ академик, Курганскэ областиин Шадринскэ районой «Заветы Ильича» колхозой үнинэй полевод:

1. Бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ, ухаан бодолоороо КПСС-эй XXVII сездые хүлеэн абабаб. Тэрэниие Агууехэ Октябрьтай, тэрэнэй үзэгдөөгүй хубилалтануудтай батаар холбожо, Ленинэй хэрэг мүнөө улам бадаран үргэлжэлүүлэгдэнэ гэжэ тоолоноб.

«Эб найрамдал ба таряан», ...социализмын түгэс илалта — тэмсэлэй уг зорилго мүн»,— гэжэ В. И. Ленин 1917 оной декабрь һарада бэшэһэн юм. Эдэ жэгүүртэ мүрнүүдые тодоор һананаб. Ажабайдалаар шалгагдан гараһан эдэ үгэнүүд мүнөө КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл болон съездын бусад документнүүд дотор зохёохы хүгжэлтэ абаа бшуу.

2. Агропромышленна комплекс байгуулга хүдөө ажахыда шэнэ шата боложо үгөө. Табигдаһан зорилгонуудые өөрынгөө хуби заяантай, таряашанай дүй дүршэлтэй сасуулжа үзэнэб. Таряа тариха, ургуулха, хуряаха, саг үргэлжэ, байгаалитай нүхэсэхэдөө, тэрэнэй сэсэн удхые ойлгожо абаха гээшэ газар дээрэхи ямар ехэ тушаал гээшэб гэжэ дахин дахин тобшолол хэнэб.

Таряалан — минии ажабайдал. Мүнөө тэрэнэй шэнээр һэргэн хүгжэһэн хабартал эршэ абажа байхыень хараад баярланаб. Газар ажалай түргэн хүгжэлтэ таряаланһаа эхитэй. Газарые шэмэ ехэтэй болголго түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ёһотой гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. «Хүн ба газар» гэһэн үнинэй асуудалые хараалагдаһан хэмжээнэй хэм хэмжүүр ба ябаса гансал аграрна талаарнь бэшэ, харин философскэ янзаарнь бодожо үзэхэ эрилтэ табина.

М. М. КРУСТЫНСОН, 1912 онһоо партиин гэшүүн, съездын делегат (Латви);

1. Съездын үнгэрһэн юһэн үдэр намда һайндэр ба ажал шэнгеэр үзэгдөө. Юундэ һайндэр шэнгеэр бэ гэхэдэ, Кремльдэхи хуралдаан үнэхөөр Ленинэй үзэл сурталал баримталһан оршон байдалда үнгэрөө, юундэ ажалай шэнгеэр үзэгдөөб гэхэдэ, би аргагүй анхаралтайгаар шагнаа, өөртөө бэшэжэ абаа ха юмбиб. Делегадуудай хүсэл зориг, тэдэнэй урагшаа дабшаха эрмэлзэл революциин үеын баррикадануудта тулалдажа байһан нүхэдыем намда һануулаа.

2. Би мүнөө үндэр наһатайб. Апрельдэ 91-тэй болохоб. Гэбэшье хэхэ хэрэг үшөөл ехэ байна. Үглөөнэй 7 час 30 минутада бэшэгэйнгээ столой саана һуугаад байдагбди. Мүнөө ажалайнгаа үдэр бүри эртэ эхилдэг болохомни гээшэ аабдаа. Гурбан хойшолуулашагүй шухала хэрэг ажалайнгаа дэбтэртэ бэшэжэ абааб. Нэгэдэхеэр, залуушуултай, сэрэгшэдтэй, һургуулиин хүүгэдтэй заншалта уулзалгануудые үнгэргэхэ, тиихэдээ залуу үетэндэ түүхэтэ съезд тушаа хөөрэжэ үгэхэ гээшэ хуушанай пропагандист, лектор ябаһан минии нангин уялга мүн. Хоёрдохёор, ажалша коллективүүдтэхи уулзалга. Имагтал тэндэ съездээр хараалагдаһан түсэбэй дүүргэлтэ шиидхэгдэхэ байна ха юм. Гурбадахяар, минии хүтэлдэг Ригын городской Соведэй партиин ветерануудтай уулзалга. Баян дүй дүршэлөө, ажабайдалай эрдэм мэдэсэ тэдэ дууһан хубаалдажа шаданагүй гэжэ хэлэхэ байнаб. «Габьяата амаралта» гэһэн үгэнүүдээр далдалагдаад, бэеэрээшье, ухаан бодолоороошье юумэ хэхээ болишохо ябадал минии һанаанда таарадаггүй. «Модод ургаашаараа хосордог» гэһэн ёһо үлүү дээрэ шэнги. Тиигэжэл, гансал тиигэжэл хүн гээшэ ажаһууха ёһотой. Анхарал оролдолгын, һанаагаа зоболгын, урмаа хухаралгын ба найдал хүсэлэй гүн дундуур хүн ябаха, ажаһууха ёһотой бшуу. Энэмнай ажабайдал ха юм.

В. П. БЕЛЯКОВ, Социалис Ажалай Герой, Балашихинскэ «Криогенмаш» гэжэ эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент:

1. Эрдэм-ухаанай үйлэдбэриин хүсэн болохо ябадалда бүхы эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулха. Энэ хадаа эрдэмэй ба үйлэдбэриин харилсаа холбооной эмхидхэлэй түхэлнүүдые хүгжөөхэ эрилтэ табина. Мүн ажахы эрхилэлгые, зохёохы ажал урмашуулгые һайжаруулга гээшэ ааб даа. Эрдэмэй туйлалтанууд заводой цехүүдтэ гансал шэнэ машинанууд ба технологинууд болохо бэшэ, харин ажалые, социалис мүрысөөе, сүлөө сагаа зүбөөр эмхидхэлгын шэнэ шэнжэнүүд болохо ёһотой. Мүнөө сагай хүдэлмэри[...]
рим сагай эрилтэ—[...]
далай бүхы талада[...]
ухаанай үндэһөөр[...]
уряална.

Эрдэмэй-үйлэдбэри[...]
дэлнүүдэй ажал ябу[...]
иимэ гол ёһонуудаар[...]
хойлогдохо юм. Нау[...]
жэлгэнүүд, проект[...]
ба хэгдэһэн зүйлнүүд[...]
мышленностьда нэб[...]
нэгэн доро хэгдэхэ[...]
Эрдэмэй шиидхэбэр[...]
бэелүүлхэ хэрэг хэдэ[...]
богони болохо байна[...]
Жэл бүхэндэ пред[...]
продукциин 70 проц[...]
нэдхэн хубилгагдана.[...]
мүрысөөн үйлэдбэри[...]
үрэдэ, хүтэлбэриин[...]
но гуримда ехэ нүлө[...]
нэ. «Криогенмаш» д[...]
хөөгдоһон урмашуул[...]
инженернүүдэй, хүд[...]
дэй, ухаалан зохё[...]
эрдэмтэдэй шэнэжэл[...]
уралан нарижуулгану[...]
нэ, шэнэ ашаг үрэтэ[...]
ноосэнүүдые бэдэрэн[...]
эрхэ нүхэсэл болож[...]

2. Тон шухалань г[...]
суг хүдэлжэ байһан[...]
съездын һудалай[...]
дамжуулжа үгэхэ,[...]
һэргээлгын замаар[...]
дахуулха болоно.

**Н. И. ГОНТАРЬ,[...]
областиин партиин[...]
горкомой нэгэдэхи[...]**

1. Коммунистнуудай[...]
даа үгэ хэрэг хоёр[...]
шагүй парти мүн,[...]
трибунаһаа зэдэлһэн[...]
дол намда эгээл шу[...]
Бодото байдалые[...]
бүхы дутагдалнуудые[...]
хэлэхэдээ, тэдэниие[...]
хэмжээнүүдые хара[...]
хадаа хуушан сагай[...]
дабтагдахагүй байх[...]
найдал түрүүлнэ.

Дутагдалнуудые[...]
һээ гадна, харин[...]
гөөр тэмсэхэ, тэрэн[...]
хын тула шамһаа,[...]
дулдыдаха бүхы юу[...]
ёһотойш гэжэ съезд[...]
гуулаа.

2. Тон түрүүлэн го[...]
районойнгоо коммун[...]
ажалшадта съездын[...]
рэгүүдэй халуун[...]
жуулха зорилготойб.

Хэһэн ажалаараа[...]
хоод, саашаа хүгж[...]
лишоһон ябадал, го[...]
хии һэб хэлэлгэн[...]
дэлмэридэ таарахагү[...]
съезд дээрэ онсо[...]
дээ. Хүнүүдтэй хүд[...]
гол шухалань бол[...]
ын сагта совхоз-т[...]
һурагшадтай уулза[...]
гэхөөр түсэблэнэб.[...]
секретариин үүргэ[...]
ша коллективүүдтэй[...]
гэлжэ харилсажа б[...]
гэтэй гэжэ өөртөө[...]
Түсэб ба шиидхэб[...]
олоной һонорто[...]
байха, шүүмжэлэл[...]
гөө шүүмжэлэл үргэ[...]
гэрүүлхэ, гүйсэдхэл[...]
нарижуулан һайжар[...]
саарһа эреэлхэ ябд[...]
толон зайсуулха[...]

**К. ИЛЬМИЯМИНО[...]
нын областиин газ[...]
рын ба стандартнаб[...]
рэлгын Кокандын[...]
вик» заводой токарь[...]**

1. Хүдэлмэришэн[...]
лэнэб: шууд сэхэ[...]
тушаал зэргэһээ[...]
нюур сахихагүй гэһ[...]
дээрэхи һанамжану[...]
сэдьхэлдэ ехэл һа[...]
Арад зондоо үнэхэ[...]
дээ, иимэ үнэн сэ[...]
нюуса нөөсэгүйгөөр[...]
болохо байна бшуу.[...]
гэ мүһэн урма[...]
уялгалнашье. Энэ[...]
хи шиидэнги шэнжэ[...]
хы эрилтэ, нюуса[...]
һайнаар хандалгые[...]
коллективтээ асарж[...]
рүүлхэ хүсэлтэйб.[...]
энэ һайн заншал[...]
риимнай ажабайда[...]
гэлжын гурим бол[...]
тэй.

2. Коллектив бо[...]
бүхэнэй эдэбхи ү[...]
руулха ябадалда[...]
нээжэ үгэхэ гээшэ[...]
тиин үгэһэн захяа[...]
рэгтэмни заабари[...]
Айлнуудта тодхогд[...]
куб шэнгэн газ[...]
амһартануудые м[...]
бүтээн гаргадаг к[...]
циимнай ехэнхи з[...]
бирь эльгээгдэдэ[...]
ехээр суурхаашье[...]
раг хүдэлдэг шэнг[...]
шье бидэндэ нөөс[...]
дэнэй нэгэн хадаа[...]
рижуулан һайжар[...]
но. Нэгэ нарядаар[...]
гээшэ ехэ үрэтэй[...]
хүнүүдэй трибунаһ[...]
соносоходоо, үшө[...]
этигэбэб. Түрүү[...]
жиирэй хүдэлмэри[...]
дүнгүүд ехэ илгаа[...]
Би өөрөө, жэшээл[...]
процент түсэбөө[...]
Шэнээр хүдэлмэр[...]
хэ ябадал иимэ[...]
тэ дүтэлхэ арга[...]
на бшуу, мүн үйл[...]
гэн хүгжөөхэ, про[...]
нар һайжаруулха[...]

[…] районой Саянай совхозой арадай хинагшад мүнөө жэлэй хабарай тарилгада бэлдэлгын хүдэлмэри […] шалгажа байнхай. Арадай хиналтын гол бүлэгэй гэшүүд — тус совхозой хүдэлмэришэд Г. Л. Барьбуев, […] Бирбаев, С. Д. Жамьянов гэгшэд удаадахи шалгалтанууд тухайгаа хөөрэлдэжэ байхыень эндэ харанат.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото-зураг.

«ХИНАЛТА-ШАЛГАЛТЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА, АЛБАН ЗУРГААНАЙ ХИНАЛТЫН ГУРИМЫЕ НАРИЖУУЛХА ТАЛААР ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ АБАХА, ТЭРЭНЭЙ АШАГ ҮРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ».

(1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдһээ).

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАРТА БЭШЭГДЭБЭ

Буряадай АССР-эй арадай хиналтын органуудай эдэбхитэд республикын арадай хиналтын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ гэбэл:

Алексеев Михаил Лазаревич — Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй барилгын таһагай штатнабэшэ инспектор, СССР-эй АН-ай СО-гой Буряадай филиалай секторые даагша; **Балалаешников** Пётр Васильевич — арадай хиналтын Гусиноозерско городской комитедэй штатнабэшэ инспектор, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн экскаваторай машинист; **Бондаренко** Валентина Михайловна — арадай хиналтын Улаан-Үдын городской комитедэй штатнабэшэ инспектор, «Бурятскоммунэнерго» нэгэдэлэй участогай ахамад бухгалтер; **Брылев** Василий Евсеевич — Мухар-Шэбэрэй районой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ, колхозой агроном; **Бардамов** Николай Николаевич — республикын арадай хиналтын комитедэй худалдаа наймаанай таһагай штатнабэшэ инспектор, пенсионер; **Бимбаев** Георгий Мархаевич — Хоринэй районой Үдын совхозой арадай хинагша, ахалагша хонишон, КПСС-эй XXVII съездын делегат; **Добханов** Николай Бадмаевич — тоннельнэ 11-дэхи отрядай арадай хинагша, проходчик; **Гомбоев** Валерий Нимаевич — Хурамхаанай районой арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ инспектор, «Хурамхаанай галнууд» газетын редакциин таһагые даагша; **Дунаева** Ольга Павловна — Петропавловска сельскэ Советэй дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ, нютагай радио-дамжуулгын редактор; **Краснобаева** Татьяна Петровна — республикын арадай хиналтын гомдолнуудай бюрогой штатнабэшэ инспектор, «Бурятэнерго» нэгэдэлэй инженер; **Кривощёков** Юрий Васильевич — республикын арадай хиналтын комитедэй промышленностиин таһагай штатнабэшэ инспектор, «Теплоприбор» заводой инженер; **Леонова** Раиса Ивановна — Железнодорожно районой арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ таһагые даагша, Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй отделениие даагша; **Налётова** Лариса Михайловна — республикын арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ юридическэ бүлэгые даагшын орлогшо, Железнодорожно районой юридическэ консультациин адвокат; **Натаденко** Иван Петрович — ЛВРЗ-гэй механо-хабсаралгын цехэй арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ, токарь; **Павлов** Савелий Николаевич — 670-дахи СМП-гэй арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ, түсэблэлгын-экономическа таһагай инженер; **Рига** Евдокия Агапьевна — Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ, техническэ таһагай ахалагша инженер; **Тесленко** Галина Васильевна — Улаан-Үдын горпромторгын арадай хинагша, граждански обороной штабай начальник; **Цырендоржиев** Базардара Дондокович — Яруунын районой «Коммунизм» колхозой арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ, ахамад агроном; **Шалбаева** Тамара Гундыновна — Түнхэнэй районой больницын арадай хиналтын гол бүлэгэй гэшүүн, ахамад врачай орлогшо, КПСС-эй XXVII съездын делегат; **Хурхесова** Софья Тубановна — Захааминай районой арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ инспектор, райгүйсэдкомой социальна хангалгын таһагые даагша.

[…]ЙОНУУДҺАА […]ЭДЭЭСЭНЭ

[…]БЭР. «Одон» совхоздо хүдэлмэришэдэй һуудал […]һайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ аюулгүй байдалые […] хэмжээнүүд абтанагүй гээд арадай хиналтын […] элирүүлэгдэһэн байна. Совхозой машинно-трак[…]рской соо хүйтэн, һайнаар гэрэлтүүлэгдэнэгүй, […]нуудынь хайша хэрэгээр татагданхай. Тиихэ[…] соонь аптечкэнүүд, умывальнигууд үгы. Соп[…]ваалиин фермэнүүдтэ ариг сэбэр сахигданагүй. […]дые сахиха талаар кабинет муугаар түхеэрэг[…]

[…] уламжалан, 1985 ондо хүдэлмэришэдэй гэн[…]рохо ушарнууд дайралдаһан байна. Бүхыдөө сов[…] хүндэ абажа тоолобол, 3070 үдэр һамшагдаһан […] профком хүдэлмэришэдтэе бүтээсэ ехэтэй[…] эрхэ байдал олгохын түлөө оролдолго гаргаа[…] совхозой директор Ж. Ц. Цыдыпов, усалталга[…] талаар инженер Ц. Д. Цырендоржиев гэгшэдтэ […] комитет эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын […] дурадхаад, зүбшэн хэлсэлгээр мүнөө дэз[…] гэһэн шиидхэбэри абаба.

[…] Тус районой Могсохоной совхоздо социалис […], арьбадхаха талаар тэмсэл үшөөл һулаар […] арадай хинагшадай үнгэрэгһэн шалгалта ха[…] мал олоороо гарзална. Жэшээлхэдэ, хонид […]984 онойхиһоо олоор гарзалаа. Байгша оной ян[…] һарануудта 200 гаран толгой хонид гарзалаад […] хонишод Ч. Очиржапов, Б. Юм[…]жирова болон бусадай отарануудта хонид гар[…]. Ганса январь һарада хонидой гарзалгаһаа бо[…] 4161 түхэригэй гарза хохидолдо оробо. Хони[…] хооллуулагдадаг ба үнэлагдадаг, муу[…] ушар, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ[…] хонидые муугаар аргалдаг ябадал ма[…] олошоруулна. Хонидой байранууд үбэлжэл[…] үедэ һайнаар зэһабарилагдажа дулаасуулаг[…]

[…] гарзалха ушарые усадхахын тула саг дарыдань […] абаагүй байһанайнгаа түлөө районой арадай […]тедэй шиидхэбэреэр Могсохоной совхозой ди[…] Бугатов, совхозой ахамад зоотехник Д. П. База[…] донгодолго соносхогдобо. Тус совхозой ахамад […] Митыпов шанга донгодолгодо хүртөө.

[…]ршаанай сельскэ Советэй сесси дээрэ арадай […] бүлэгэй түрүүлэгшэ Н. Ф. Ткачев һаяхан тооса[…] дүрбэн сектор болгогдоод, бүхы хүдэлмэреэ […]

[…]элүүрые хамгаалгын секторые КПСС-эй гэшүүн […]цина хүтэлбэрилдэг. Тэрэ дүй дүршэлтэй, даал[…]лмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг хүн юм. […]бэрилдэг секторэй хинагшад, жэшээлхэдэ, Ар[…] һургуулида гүрэнэй зөөриин ямараар хадага[…]гаад, 1000 гаран түхэригэй юумэн дуталдана гэ[…]. Энэ асуудал гол бүлэгэй заседани дээрэ, удаань […]коллективэй суглаан дээрэ хаража үзэгдөө һэн. […]юмэнэй түлөө зэмэтэй тушаалта хүнүүд харюусал[…]лагдажа, һургуулиин кассада мүнгэ бусааха бо[…] наймаанай секторые үнинэй коммунист И. Д. […]лбэрилдэг юм. Хүн зониие эд бараагаар, эдеэ […] хангаха хэрэгтэ арадай хинагшад горитой […]. Тэрэшэлэн байгаали хамгаалха талаар сек[…] ба ажалай ветеран В. Х. Хоронхоев хүтэлбэрил[…]рые сахиха, һуурин тосхоноо болбосон түхэл[…] мэтэ асуудалаар, арадай хинагшадай абадаг […] нүлөөн яһала мэдэрэгдэжэ байдаг юм. […]сельскэ Советэй сесси арадай хиналтын бүлэгэй […] хангалтатай гэһэн сэгнэлтэ үгэбэ.

ОЛОНОЙ НЮДЭН ХУРСА

Арадай хиналтын хуудаһан

ЖУРАМ ЗАРШАМҺАА ЭХИТЭЙЛ

Цахирай совхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалай журам бэхижүүлхын, ажалша үдэрые гээлтэ хоролтогүйгөөр, гүйсэдөөр хэрэглэхын, журам эбдэхэ ябадалнуудай ушар шалтагааниие элирүүлхын тула эмхидхэлэй зохихо хүдэлмэри ябуулнагүй гээд арадай хиналтын шалгалтаар элирүүлэгдэһэн байна. Ушар тиимэһээ тус ажахыда ажалай ехэ саг хооһоор һалана, журам сахигданагүй.

Цахирай совхоздо 1985 оной түсэбэй ёһоор 294 хүн ажаллаха ёһотой байгаа. Зүгөөр жэлэй туршада 267 хүн ажаллаба. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус совхоздо нэгэ хүндэ абажа тоолобол, 9668 үдэр элдэб шалтагаанаар гээлтэдэ ороо, тэрэ тоодо ажалдаа гарангүй зайгуултаһанай шалтагаанаар 3271 үдэр хооһоор һалаһан байна.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй ба ажалай журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл ябуулнагүй, ажалһаа хулжадаг хүнүүдтэ, архишадта шанга хэмжээнүүдые абанагүй, обществодо харша ниимэ ябадалнуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэнэгүй гээд дээрэ дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Олониитын хүсэндэ түшэглэжэ, архидалгатай тэмсэл ябуулагданагүй.

РСФСР-тэхи Ажал тухай хуулиин кодекс наринаар дүүргэгдэнэгүй гэжэ эндэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хүдэлмэришэнэй гү, али алба хаагшын ямар нэгэ шалтагаанаар урид баталагдаһан хэлсээгээ дүүргээгүй байгаа һаань, (тэрэ тоодо ажалаа хэнгүй зайгуултаха, архидаха ушарнууд оролсоно) захиргаанай үүсхэлээр тиимэ хүнүүдые 33-дахи статьягай ёһоор ажалһаань сүлөөлхэ эрхэ үгтэдэг байна ха юм. Зүгөөр совхозой дирекци иимэ шанга хэмжээнүүдые абанагүй. Тиимэһээ журам заршам эбдэгшэд, архишад совхозой хүтэлбэриин зүгһөө ямаршье хэмжээнүүдэй абтадаггүйе һамбаашалан, совхозой үйлэдбэриин хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабааданагүй. Тодорхойлон хэлэбэл, совхозой хүдэлмэришэн Л. Б. Дансарунова 1985 ондо 35 үдэр, Г. М. Цыренов—75, В. Д. Гомбоев—231, В. Х. Долсонов—113, А. Б. Галсанов—160 үдэр ажаллаһан байна. Харин һаалишан З. Г. Лamaжапова июль—август һаранuудта оройдоошье ажаллаагүй.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд архидалга ба алкоголизмтай шанга тэмсэл ябуулнагүй. Архидалгатай тэмсэдэг комисси хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Нүхэдэй сүүдүүдшье ажалай журам эбдэһэн тухай асуудал нэгэтэшье хаража үзөөгүй байна.

1985 ондо совхозой 14 хүдэлмэришэн тэлэрүүлгын газарта абаашагдаһан байна. Ажалладаг газартаа совхозой 19 хүдэлмэришэн архи уужа байһанаа баригдабашье, тэдэнэй 8-ниинь лэ захиргаанай зүгһөө хэһээлтэдэ хүртөө. Архи уунгүй ябажа шадахаяа болиһон 9 хүн совхоз соо тоологдоно. Гэбэшье тэдэниие архиһаань аргалуулха талаар хэмжээнүүд абтанагүй. Жэшээлхэдэ, малай гүүртые даагша Б. Ш. Цыремпилов саг үргэлжэ архидадаг, ажалаа орхижо ябадаг болонхой. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлэй февраль һарада ажал хээгүй, май—июнь һаранuудта оройдоо 16 үдэр ажаллаһан байна.

Цахирай совхозой арадай хиналтын бүлэг (түрүүлэгшэнь Г. С. Гендунов) ажалай үдэрэй хэр зэргэ хэрэглэгдэдэгые шалгажа, рейднүүдые үнгэргэнэгүй. Ажалай амжалтанууд журам заршамһаа эхитэй гээд үшөө дахин онсолхо зуураа, тэдэниие бэхижүүлхын тулада сэхэ шууд хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ тэмдэглэе.

Б. ОЧИРОВ,
Захааминай районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

СЕМИНАР БОЛОБО

Яруунын районой арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, постнуудые хүтэлбэрилэгшэдэй, арадай хиналтын штатнабэшэ эдэбхитэдэй, «Комсомолой прожекторэй» штабуудай түлөөлэгшэдэй, профкомуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар һаяхан болобо.

Семинар дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Ш. М. Насыров, районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Д. Д. Дамеев, районой прокурор К. Х. Ханхасаев, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Н. Ю. Намсараев районой арадай хиналтын комитедэй инспектор Л. Г. Минеев, «Комсомольский» совхозой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ П. Ф. Кузьмин, Гулдуунай совхозой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Г. С. Сорокин болон бусад элидхэлнүүдые хэбэ.

Арадай эдэбхитэй хинагшадта Хүндэлэлэй грамотанууд, бэлэгүүд барюулагдаа.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

АЛМАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой һү һаалиин фермын ажал хэрэгээр арадай хинагшад һонирхобо. Тус фермэдэ үбһэ тэжээл ба һолоомо эзэн бусаар гаргашалагдана гэжэ шалгалта харуулба. Жэшээлхэдэ, малай байрын хажуудахи хорёо соогуур хаягдаһан үбһэн, һолоомон элбэг. Юундэб гэхэдэ, малда үбһэ үгэхэдөө миин лэ хүл доронь хаядаг байна бшуу.

«Зырянский» совхозой малшад һүнэй шанар һайжаруулхын түлөө эрид шангаар тэмсэнэгүй. һүнэй фермэнүүдтэ һү шүүхэ хэрэг муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүхы дутагдалнууд совхозой арадай хиналтын гол бүлэгэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, хэмжээнүүд абтаба.

Ю. ТУРУНТАЕВ.

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЭДЭБХИТЭД

[…]АГШАА ҺАНААТАЙ

[…] Семёнович Ма[…] […]харюусалгатай тушаал […] Тэрэ Улаан-Үдын […] заводто ашаа […] хүдэлмэриин […]хэрэээр хүдэлнэ. […] ашаа буулгаха, […]эридэ хэрэглэг[…] […] түхеэрэлгэнүүд […]дай жэншэдгүй […] түлөө Алек[…]вич оролдодог […]

[…] дээрэһээ […] жэжэ юумэнүү[…] […], ашадаг гэз[…] […]ээр бидэ мүнөө […]нүүдые оньһон […] дээрэ тохохо […] табинхайбди, — […] Семёнович […] зорилгоёо […]тэнь амжалта […]

[…] тэрэ юумэ хөө[…] байтарнай, стол[…] […]фониинь хангир[…]

[…] таниие шагна[…]

[…]аад телефо[…] […] табиһанайнгаа […] Семёнович […] уг удхые […]рилжа үгэбэ.

[…] Советскэ районой […] хиналтын коми[…] […] П. А. Ула[…] […]жо, ниитын эдеэ […] предприятинуудаар […] предприятинууд[…] […] эдеэ хоол абаха[…] […] хүнгэлэлтэй[…] […] тухай соносхол […] гэжэ үшөө дахин […]радхаба. Арадай […] шалгажа үзэхэдэ, […] хоолой нэгэшье […] тиимэ соносхол […]. Энээхэниие гуримшуулхын тула А. С. Маковский 2—3 дахин тэдэ предприятинуудта ошожо, соносхол бэшэгдээ гү гэжэ шалгаһан байна ха юм. Мүнөөдэр баһал энэл хэрэгээр ошохо болоһон байба.

Александр Семёнович олон жэлэй туршада Улаан-Үдын Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын штатнабэшэ таһагые даагшаар ажаллана. Тэрэ судна бүтээлгын заводто 20 гаран жэлдэ хүдэлнэ. Тиихэдээ заводойнгоо арадай хиналтын гол бүлэгтэ 15 жэл соо таһалгаряагүйгөөр орожо, хүдэлнэ гээшэ.

Арадай хинагша А. С. Маковскиин эдэбхи үүсхэлээр заводой хүдэлмэришэдэй столовын ажал нилээд һайжаруулагдаа. Түрүүшээр столовын эдеэ хоолой ассортимент ахир, бэлдэгдэһэн эдеэнэй шанарыньшье һайн гэхын аргагүй байгша бэлэй. Столовын хүдэлмэри гуримшуулхын тула, нэн түрүүн эдеэ хоолой ассортимент үргэдхэхын түлөө арадай хинагша оролдоо. Тэрэ заводой дирекциин, городой эдеэ хоолой управлениин урда энэ асуудал табиһан юм. Уданшьегүй столовые элдэб эдеэ хоолоор хангаха арга олдоо. Тэрэнэй удаа заводой гол бүлэгэй гэшүүд столовынгоо хүдэлмэри шалгажа үзөөд, бэлдэгдэһэн эдеэ хоолой шанар һайжаруулха тухай асуудалаар тусхай тогтоол баталан абажа, столовые даагшада шанга һануулга хэһэн байгаа. Столовын хүдэлмэриие хоёрдохиёо шалгажа үзэхэдэнь, дутагдалнууд усадхагдаагүй байба. Тиимэһээ арадай хинагшад, ээлжээлэн, неделидэ хоёр дахин столовын хүдэлмэридэ туһалха гэжэ хэлсээ һэн. Тиигэжэ олоной оролдолгоор, арадай хинагшадай эдэбхи үүсхэлээр хүдэлмэришэдэй столовын ажал хэрэг һайжаруулагдаа. Энэ хэрэгтэ арадай хинагша А. С. Маковскиин оруулһан хубита ехэ. Һаяхан нүхэр Маковский районойнгоо арадай хиналтын комитедэй даалгабаряар городой овощ хадагалдаг баазын хүдэлмэриие шалгаба. Баазын хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр эндэхи хартаабхын зарим хубинь гутаһан байба. Хартаабха хадагалдаг складуудай пезшэнгүүдые муугаар түлидэг дээрэһээ хэдэн тонно хартаабха хүлдэһэн байгаа. Овощ болон хартаабха хадагалха хэрэгтэ эзэн бусаар хандадаг дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоо бшуу. Ажалай журам тус баазада һайн гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай журам эбдэгшэдэй оройдоо 10 процентнь коллектив соогоо зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Тус баазада шалгалта хэхэ хэрэгтэ судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Г. Е. Глигер, заводой лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Т. А. Языкова, кадрнуудай инспектор Г. Е. Лисицкая гэгшэд туһалаа. Арадай хинагшадай бааза дээрэ үнгэргэһэн шалгалтын материалнуудые районой арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ хаража үзөөд, энэ хэрэгые прокуратурада дамжуулан үгэхэ шиидхэбэри абаба.

— Заводоймнай арадай хинагшад шалгалтын хүдэлмэридэ ходоодоо эдэбхитэйгээр хабаададаг даа, — гэжэ Александр Семёнович магтана.

— КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула совет хүн бүхэн эршэмтэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха ёһотой. Арадай хинагшадшье гурим ба журам заршам хаа хаанагүй һайжаруулхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр оролдохо ёһотой, — гэжэ Александр Семёнович тон зүбөөр хэлэнэ.

Арадай хинагша А. С. Маковский намтай уулзаһанай удаа, бусад нүхэдтэеэ хамта «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдэй столовын ажал шалгахаяа зорибо. Арадай хиналтын урагшаа һанаатай эдэбхитэйшүүлэй ашаар шалгалта ба хиналтын хүдэлмэри ябуулагдажа, гүрэнэй зөөри алмаха ба арьбадхахын, гурим ба журам һайжаруулхын түлөө тэмсэл бодотоор бэелүүлэгдэнэ ха юм гэжэ үшөө дахин хэлэхэ хүсэлэн байна.

С. СТЕПАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Маковский.

ДҮЙ ДҮРШЭЛ—МАНАЙ БАЯЛИГ

Бидэ мүнөө КПСС-эй XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын замаар дабшаха зорилго урдаа табяад байнабди. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула арадай өөһэдыгөө социалис ёһоор хүтэлбэрилхэ гуримые улам гүнзэгырүүлхэ эрилтэ табигдана. Энэ талаар арадай хиналтын органууд үргэн арга боломжонуудтай гэжэ тэмдэглэе. Республика соомнай мүнөө 30 мянга гаран арадай хинагшад тоологдоно. Арадай хиналтын хүдэлмэридэ туһалдаг эдэбхитэд баһал олон мянган гэжэ онсолхо хэрэгтэй. Иихэдээ арадай хиналта үндэһэн табисуураараа демократическа, олониитын эмхи болоно. КПСС-эй XXVII съездэ партиин Центральна Комитедэй Политическэ элидхэл соо заагдаһанай ёһоор, арадай хиналтын комитедүүд, бүлэгүүд ба постнууд, профсоюзуудай ниитын инспекцинүүд, мэдээсэлэй ниитын хэрэгсэлнүүд албан зурганай, нютагай тала хараха, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаха, албан хойрог ябадал гаргаха, гүрэнэй зөөри урихэ ба үбэршэлхэ, журам заршам эбдэхэ ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ уялгатай.

Манай республикын арадай хиналтын органууд, бүхы хинагшад мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр шалгалтынгаа ба хиналтынгаа хүдэлмэри ябуулжа, парти болон правительствын хараалһан асари ехэ программа бэелүүлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой. Арадай хиналтын бүхы шалгалтын хүдэлмэри гол түлэб хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүдһээ дулдыдадаг гэхэдэ алдуу болохогүй. Ушар тиимэһээ тус статья соогоо эрхимээр хүдэлдэг хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэри дээрэ тогтохо гэжэ һанагдаа һэн.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын 670-дахи СМП-гэй коллективэй арадай хиналтын бүлэг һайнаар хүдэлдэг юм. Тус ПМК барилга-хабсаргалгын хүдэлмэриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, барилга-хабсаргалга хэхэ талаар 1985 онойнгоо түсэбые 146,1 процент дүүргэжэ шадаһан байна. Тэдэнэй хүсөөр электрын элшэ хүсэнэй подстанци, нарайлалгын гэр, ОРС-ын склад, гараж, харгы дээрэ хүүргэнүүд саг болзортоо ашаглалгада оруулагдаа.

Байгша ондо түмэр замай вокзал, инфекционно больницын корпус, арбан хоёр байратай гэр, хүүгэдэй саад, соёлой-спортивна комплексын байра — бүхыдөө 5 миллион түхэриг мүнгэнэй барилга хэгдэхэ юм. Энэ ехэ зорилго дүүргэхэ хэрэгтэнь арадай хиналтын бүлэг урданайхидаал адляар горитой үүргэеэ дүүргэхэ гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Арадай хиналтын бүлэг үйлэдбэриин ба бусад шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулдаг гээшэ. Тус бүлэгтэ 16 гэшүүд тоологдодог, тиихэдэ гүрэнэй түсэб дүүргэлтые хинаха, ажалай саг хэрэглэлгые, барилга-хабсаргалгын хүдэлмэриин шанарые, ажалшадай бэшэгүүд ба гомдолнуудые, алмалта ба арьбалалтын хэр байһаниие, түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые хэрэглэлгые, эмхидхэлэй хүдэлмэриие хинаха секторнууд бии юм. СМП-гэй парткомой секретариин орлогшо С. Н. Павлов хиналтын бүлэгые толгойлдог. Барилгын участогуудта цеховэ 16 бүлэг бии болгогдонхой. Тэндэнь 60 гаран хинагшад тоологдоно.

Бүлэгэй хүдэлмэри гол түлэб квартальна түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Кварталай туршада 3—4 шалгалта үнгэргэгдэдэг. Гол бүлэгэй гэшүүн һарадаа 2—3 шалгалтада заатагүй хабаадана.

Арадай хинагшадай үнгэргэһэн шалгалтын дүнгүүд гол бүлэгэй заседани дээрэ хаража үзэгдэдэг. Гэхэтэй хамта зарим шалгалтын дүнгүүд заседани дээрэ хаража үзэгдэдэггүй. Юуб гэхэдэ, шалгалтын үедэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд тэрэ дары усадхагдадаг юм.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада гол бүлэг 32 шалгалта, цеховэ бүлэгүүд 47 шалгалта үнгэргөө. 17 шалгалтын дүнгүүд гол бүлэгэй заседани дээрэ, 12 шалгалтын дүнгүүд ажалша коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Дутагдалнуудтай эбсэжэ байһан 23 тушаалтад захиргаанай зүгһөө хэһээлтэдэ хүртөө.

Гол ба цеховэ бүлэгүүд барилга-хабсаргалгын хүдэлмэриин шанарта онсо анхарал хандуулдаг байна. Тодорхойлон хэлэбэл, «Таксимо» гэжэ подстанци бариха үедөө проектые хазагайруулжа барилга хэһэнэй түлөө гэмэ зэмэтэй хүнүүдынь захиргаанай зүгһөө хэһээлтэдэ хүртэжэ, гүрэндэ мүнгэ түлэхэ болоһон, тус барилгын прораб тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн байна. Шанарай түлөө тэмсэһэнэй, шанга хиналта бэелүүлһэнэй ашаар тус подстанци «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагдаа.

Арадай хиналтын бүлэг социалис зөөри хамгаалха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байна. Арадай хинагшад социалис зөөри урихэ, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэнэ. Тиихэдээ тэдэнэр өөрынгөө дурадхалнуудые оруулдаг, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа усадхаха талаар, хэмжээнүүдые абадаг юм. Байгша оной январь һарада, жэшээлхэдэ, дулаасуулгын системын 14 объект хүрэшэһэн байгаа. Тэрэнэй түлөө гэмэ зэмэтэй хүнүүд — 570-дахи СМП-гэй начальнигай орлогшо С. П. Игумнов, харюусалгата дежурнанууд Г. Р. Окопенко, В. Ф. Голубовский болон бусадые харюусалгада хабаадуулха тухай дурадхал гол бүлэгэй заседани дээрэ ороһон юм. Эдэнэй дурадхалаар ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһан зарим нүхэд яла түлэхэ болоо, нүгөөдүүлынь нүхэдэй сүүдэй урда зогсоо.

Алмалта ба арьбалалта тухай асуудал бүлэгэй хүдэлмэридэ шухала һуури эзэлдэг. Арадай хинагшадай үүсхэлээр жэл бүри түлишын-энергетическэ хүсэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалаар шалгалтанууд үнгэргэгдэдэг, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэдэг байна.

ПМК-гай гол бүлэгэй хүдэлмэриин дүнгүүд «Арадай хиналтын самбар» дээрэ гаргагдажа, олондо соносхогдожо байдаг. Тэндэнь арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд, хүдэлмэриин түсэб гэхэ мэтэ зүйлнүүд һуурияа олонхой.

Арадай хинагшадай һуралсалда эндэ саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Арадай хинагшад һара бүри сугларжа, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй, гол бүлэгэй гэшүүдэй элидхэлнүүдые шагнадаг, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөөр хубаалдадаг байна. Предприятида арадай хиналтын булан эмхидхэгдэнхэй; тэндэһээ хинагшад методическа туһаламжа абаха аргатай юм.

Арадай хиналтын бүлэг партийна организациингаа туһаламжада түшэглэн, хинагша бүхэнэй шалгалтын хүдэлмэридэ хабаадаха арга олгоно, профсоюзай организацитай, «Комсомолой прожектортэй» хамта рейднүүд ба шалгалтануудые үнгэргэнэ, хинагшадай эдэбхи үүсхэлые саг үргэлжэ дэмжэнэ. Жэшээлхэдэ, барилгын хүдэлмэриин шанарые тэдэнэр профсоюзай организациин комисситай сугтаа шалгана. Хамтын шалгалтын дүнгүүд олондо соносхогдожо байдаг юм. Хиналтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадагшад предприятиин профсоюзай комитедэй, гол бүлэгэй заседаниин шиидхэбэринүүдээр урмашуулагдадаг байна.

Арадай хиналтын гол болон цеховэ бүлэгүүдэй эдэбхитэй хүдэлмэри гүрэнэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ ехээр нүлөөлнэ.

Үшөө нэгэ дүй дүршэл тухай эндэ дурдая. Захааминай районой арадай депутадуудай Холтоһоной поселково Советэй дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэг «СССР-эй арадай хиналта тухай» Хуулияар олгогдоһон эрхэеэ гүйсэдөөр хэрэглэнэ. 12 хүнһөө бүридэһэн тус бүлэгтэ ажал хэрэгээ һайнаар мэдэхэ болоһон мэргэжэлтэд, коммунистнууд, депутадууд һунгагданхай юм. Поселково Советэй депутат, гүйсэдкомой гэшүүн Н. В. Любишин энэ бүлэгые хүтэлбэрилдэг юм.

Поселково Советэй харьяата газар дээрэ Холтоһоной уурхай, тосхоной котельнэ, хирпиисын завод, амбулатори, аптекэ, клуб, дунда һургуули, 9 магазин, хүүгэдэй сад-ясли оршодог. Гол шухалань гэхэдэ, арадай хиналтын бүлэг бүхы хүдэлмэриеэ поселково Советэй саг үргэлжын комиссинуудтай нягта холбоотойгоор ябуулдаг. Хиналтын бүлэг хүдэлмэриингөө түсэб табихаһаа урид Советэй саг үргэлжын комиссиин түсэбые наринаар хаража үзэдэг заншалтай. Жэшээлхэдэ, тус бүлэг байгша оной нэгэдэхи кварталда предприятинуудай түсэбүүд ба социалис уялганууд хэр зэргэ дүүргэгдэнэб, архи худалдаалгын гурим хэр зэргэ бэелүүлэгдэнэб гэжэ шалгаа юм. Тэдэнэр 1985 ондо 5 рейд үнгэргэжэ, Советэйнгээ хангалгын албанай хүдэлмэри шалгаа һэн. Эдэ шалгалтануудай дүнгүүдээр бүлэгэй заседанида энэ һалбариин хүтэлбэрилэгшэд уригдажа, тооһоһон байна.

Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд шалгалта үнгэргэхэһөө урид бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм. Ямар асуудал хайшан гэжэ шалгаха тухай хинагшадта зүбшэл, заабари үгтэдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр Советэй предприятинуудта ажалай саг хэр зэргэ хэрэглэгдэнэб гэжэ шалгаа. Эдэ шалгалтын дүнгүүд олондо соносхогдожо, дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээнүүд абтаһан байна.

Поселково Советэй саг үргэлжын комисситай хамта арадай хиналтын бүлэг худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриие шалгаад, шалгалтынгаа дүнгүүдые поселково Советэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэхыень дурадхаһан юм. Тиигэжэ худалдаа наймаан тосхон соо зарим тэды һайжараа бэлэй.

Электрын элшэ хүсэ алмаха, социалис зөөри бүрин бүтэн байлгаха асуудалнуудаар арадай хинагшад шалгалтануудые үнгэргөө. Тиихэдэ арадай хиналтын бүлэг 1985 оной ноябрь һарада поселково Советэй сесси дээрэ тооһоһон байна. Арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри сесси дээрэ һайшаагдаа. Гэбэшье зарим тэды дутагдалнууд тэдэнэй хүдэлмэридэ бии гэжэ заагдаһан юм.

Энэ статья соогоо республикын арадай хиналтын түрүү бүлэгүүдэй дүй дүршэл тухай хуряангыгаар харуулха гэжэ оролдобоб. Түрүү дүй дүршэл — манай дундаршагүй баялиг мүн. Тиимэһээ арадай хинагшад өөрынгөө хүдэлмэридэ түрүүшүүлһээ ходоодоо жэшээ абаха бэзэ гээд найдагдана. Энээнгүйгөөр арадай хиналтын бүхы хүдэлмэриие мүнөө үеын эрилтэнүүдэй ёһоор эдэбхижүүлхэмнай бэрхэтэйл байха.

А. МУРАШЕВ,
республикын арадай хиналтын комитедэй эмхидхэлэй таһагые даагша.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ШУХАЛА УДХАТАЙ

Һаяшаг Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай байшан соо театрай хүдэлмэрилэгшэдэй шухала удхатай семинар үнгэрбэ. Театральна ажал ябуулгын эмхидхэлэй ба экономикын асуудалнуудаар болоһон энэ семинарые Москваһаа ерэһэн мэргэжэлтэ социологууд — СССР-эй Соёлой министерствын искусство шэнжэлгын эрдэмэй институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат В. С. Жидков, «Театр» журналай ахалагша редактор А. Я. Алтаев хүтэлбэ. КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Соёлой министерствын, Бүхэроссин театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин, республикын театрнуудай түлөөлэгшэд семинарай хүдэлмэридэ хабаадаа.

«КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, театрнуудай шиидхэхэ зорилгонууд», «Хүтэлбэрилгын шухала асуудалнууд», «Холын хараата түсэблэлгэ» гэхэ мэтын темэнүүдээр В. С. Жидков, «Мүнөө үеын совет театртахи эмхидхэлэй-зохёохы ажалай гол шухала зорилгонууд», «Зүжэг харалгын социально-психологическа шэнжэнүүд», «Зохёохы коллективэй ажал ябуулгын хэмжээе харагшад яажа тодорхойлноб» гэһэн асуудалнуудаар А. Я. Алтаев элидхэе.

Театрай искусствын оршондо болохоёо байһан, мүн боложо байгаа ехэ хубилалтанууд тухай, тус искусствые дабшаса ехэтэйгээр хүгжөөхын тулада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан тогтоол тухай В. С. Жидков, А. Я. Алтаев гэгшэд һанамжа, тайлбаринуудаа дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгөө. Артистнуудай труппын саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ, зохёохы ажалай үндэр хэмжээндэ хүрэмөөр байхын тула юу хэхэ ёһотойб, сезоной туршада һайн зүжэгүүдые бэлдэжэ үрдихөөр сагтай байха, тиихэ мүртөө харагшадайнгаа тооё алдахагүй, тэдэнэртээ искусствын ёһотой бүтээлнүүдые дурадхаха ямар оньһон бииб — иимэ асуудалнуудаар тон зүйтэй хөөрэлдөөнэй эндэ болоһые һайшаамаар.

Зохёохы коллективүүдые хубхай түсэблэлгэһөө, хуурай зонхилолгоһоо сүлөөлжэ, искусствын ёһотой бүтээлнүүдые бэлдэхэ арга боломжотой болгохын тула ороной 58 театрта (туршалгада хабаадахаяа хүсэһэн коллективүүдтэ) онсо эрхэнүүд олгогдобо гэжэ уншагшад дуулаһан байгаа ёһотой. Манай театрнууд тэрэ тоодо оролсоогүй. Зүгөөр 1986 ондо туршалгын дүнгүүдэй согсологдожо, нэмэлтэ дурадхалнуудай хэгдэһэнэй һүүлээр манайшье театрнууд шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилхэ ёһотой. Тиимэһээ тэдэнэймнай шэнэ гуримаар хүдэлхэеэ мүнөөнһөө бэлдэжэ эхилхэнь шухала гээшэ.

Б. ДОРЖИЕВА.

ИТАЛЬЯН ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

Дуушадай уласхоорондын конкурснуудай лауреат, Буряадай АССР-эй арадай артистка Галина Шойдагбаева Японой зарлагдаһан ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна.

Оперно академическэ театрта Д. Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» гэжэ оперые дахин шагнагдаба. Баттерфляй хатанай партиие Г. Шойдагбаева дууллаа. Тэрээнтэй хамта Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд О. Аюрова (Сузуки), В. Бальжинимаев (Пинкертон) болон бусад дуушад наадаһан байна.

Эндэ онсолхо юумэ юун бэ гэхэдэ, Г. Шойдагбаева В. Бальжинимаев хоёр энэ оперын гол партинуудые өөрынгөө театрта нёдондо түрүүшынхиеэ гүйсэдхэһэн юм. Хоюуланайнь премьерэнүүд шагнагдаһан байна. Галина Шойдагбаевагай энэ оперодо түрүүшынхиеэ дуулахада, РСФСР-эй арадай артистка Л. П. Левченко иигэжэ хэлээ һэн:

— Мүнөөдэр манай театрай сценэ дээрэ шэнэ Баттерфляй мүндэлбэ. Чио-Чио-Санай парти хадаа харин классическа оперно зохёолнуудһаа эгээл хүшэр гэжэ тоологдодог. Дуулалгыншье, наадалгыншье — алишье талаараа айхабтар хүшэр зохёол юм даа. Ажабайдалай хара мэхын сохилтые анха түрүүнээ мэдэрһэн хайрата япон эхэнэрэй сэдьхэлэй байдалые дуушан тон зүбөөр харуулжа шадаа!

Харин Чио-Чио-Санай партиие эрхимээр дуулаха дуушадай уласхоорондын конкурсдо хабаадалсаха болоһон дуушанай харюусалга мүнөө хэдэн дабхар ехэ болоо гэжэ эли. Тиимэһээ энэ партияа һаяхан дуулахадань, дуушамнай нёдондонойхидо орходоо тэрэнээ бүри мүлиһэн байна гэжэ ойлгогдоо.

Ушөө онсолхо юумэн юун бэ гэхэдэ, Г. Шойдагбаева В. Бальжинимаев хоёр хоюуландаа найдаһан сценэнүүдтээ итальян хэлэн дээрэ дуулажа, шагнагшадые бахархуулаа. Итальян хэлэ мэдэхэшьегүй һаа, агууехэ Пуччиниин зохёол түрэл хэлэн дээрээ зэдэлхэдээ, шэхэндэ уринаар соностоно гэжэ анхарагдаба. Гадна Чио-Чио-Санай суута ари мүн лэ итальян хэлэн дээрэ дуулагдаа.

Иигэжэ арадаймнай дуушан май соо болохо уласхоорондын шалгалтада «һэмээхэн» бэлдэжэ байһанаа бидэндээ харуулба гээшэ. Гэбэшье һорилгын хүдэлмэри саашадаа бүришье харюусалгатайгаар хэгдэхэ байгаа бээзэ.

Гэхэтэй хамта тэрэ үдэшын оркестрэй наадан тушаа ажаглалта хэхээр байна. Манай һанахада, оркестр, илангаяа оркестрые хүтэлбэрилһэн дирижёр хадаа перти бүхэнэй уг удхые харуулха хэрэгтэнь дуушадтаа туһалха уялгатай бшуу. Харин «Чио-Чио-Саниие» шагнахаяа ерэһэн тэрэ үдэшын шагнагшад оркестрэй наадые голоһон, дураа гутаһан байна. Юуб гэхэдэ, хүбшэргэйтэ инструментнүүд, нарин, бүдүүн жэмбүүрнүүд үлүүсэ ехээр «улилдажа», наяралдажа, хүнхинэлдэжэ, зарим дуушадай хоолой оркестрэйнгээ «һүрөөтэ» абяанда булигдашаха юм. Тиихэдэнь юун гэжэ дуушадай дуулаһаниинь, ямараар дуулаһаниинь ойлгогдохоо болишоно. Имагтал Г. Шойдагбаева һайхан хоолойнгоо хүсөөр оркестрые булижа шадаа. Теэд энээндээ дуушан хэды ехэ хүсэ гаргаха баатай болоноб? Тэрэ үдэшэ оркестрые хүтэлбэрилһэн дирижёр В. Ц. Галсанов хожомоо эдэ мэтын ажаглалтые хараадаа абаха бээзэ гэжэ найдагдана.

Ц. ЦЫРЕНОВА.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ШУУРГАН СОО

Полярна һүнинүүдэй саһа шуурга, хэмгүй шанга һалхи дабажа, «Комсомольская правда» экспедици хэмжээлэшэгүй түбэгтэй санын экспедици дүүргэбэ. 38 үдэрэй туршада үргэлжэлһэн энэ хүндэ хүшэр харгые 11 спортсмен «Хойто полюс-26» ба «Хойто полюс-27» гэжэ станцинуудай хоорондо 700 километр гаталаа.

— Партиин XXVII съездэ зорюулагдаһан энэ манай экспедициин амжалтатайгаар түгэсэһэндэ бидэ урматайбди, — гэжэ СССР-эй МИД-эй хэблэлэй түбтэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ энэ гаталалгые ударидагша, Москвагай Булад ба тэрэнэй олон янзануудай институдай доцент, Ленинэй орденто Дмитрий Шпаро тэмдэглээ һэн. — Тиихэдэ энэ амжалтымнай гол шалтагаан эбтэй эетэй байлгаһаа үндэһэтэй. Энэ орёо түбэгтэй харгыгаар ябажа гарахадаа, ямаршье зоригтой хүнэй зүрхэ алдахаар ушарнуудтай һайса дайралдаабди. Гэбэшье совет хүнүүдэй ёһо заншалда гэдэргээ сухариха ябадал байдаггүй һэмчай даа...

Энэ харгы гаталжа ябаха үедэмнай 50 градус хүрэтэр хүйтэн болодог байгаа, шэмэрүүн һалхин нюур сохин тогтоодог һэн. Энэ бүлэг зоригтойшуул уһаар дүүрэһэн мүльһэнэй хоорондохи забһарые онгосонуудаар, сана холбожо хэһэн дугыхануудаар дамжан, саада таладань гарадаг байгаа. Тиихэдээ бултадаа абажа ябаһан зэр зэмсэгүүдээрээ, илангаяа санануудаараа омогорхон баясадаг һэн. Эдэ зэр зэмсэгүүдынь түхэреэн сүүдхэдөө хэрэгтэй болодог байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, үдэртөө газараа хороохо унаа боложо үгэдэг, һүниндөө, майхангуудаа татаха хэрэгсэл боложо үгэдэг һэн. Хойто полюс руу долоон жэлэй саана хэгдэһэн аяншалгада Дмитрий Шпаро санашадай отряд толгойлоо бэлэй. Мүнөө энэ гаталалгада тэрэ «рейдэй» дүрбэн хүн хабаадалсаа. Бэшэниинь иимэрхүү санын замда түрүүшынхеэ хабаадаба. Тэдэнэй дунда элдэб наһанай ба мэргэжэлтэй хүнүүд огон: урач зураашад, врачнар, инженернүүд, хүдэлмэришэд... Тон залуунь 27 наһатай.

— Юундэ заал һаа иимэ зам гаталха хэрэг гараа юм? — гэжэ һуража болохо байна бшуу. Тиихэдэнь би Шэнэ Зеландиин гайхамшаг шэнжэлэгшэ Хиллари гэгшын үгөөр хэлэхэ байнам. «Эверест хадын бии байһан тула би тиишэ ошоноб. Хүн гээшэ өөрынгөө урда бэелүүлжэ боломоор орёо зорилгонуудые табидаг. Ушар тиимэһээ тэрээндэ зорюулжа бэеэ бэлдэнэ, һүүлээрнь тэрэниие дабахаяа эрмэлзэнэ». Нэгэ станциһаа нүгөө станци хүрэтэр барагдашагүй түбэгтэй энэ зам тон түрүүлэн гаталхые бидэ хүсөөбди. Хүртэшэгүй гэжэ тоотой энэ полюс Хойто Мүльһэтэ далайн мүльһэ дамжан, полярна һүнинүүдые һэтэлэн түрүүлэн гаталһандаа баясанабди.

Мүнөөнэй үйлэдбэритэй, эрдэм техникэтэй холбоотой хүнүүдэй бүмбэрсэг дэлхэйн шэнжэлэгдээгүй район ошоод байхадаа, шэнжэлхы хүдэлмэреэр һонирхонгүй байгаа һаань, гайхалтай гээшэ ааб даа. Харин бидэ элдэб эрдэм-шэнжэлгын зургаануудһаа абажа гараһан даабаринуудаа сүм дүүргэхэеэ оролдообди.

Абажа гараһан зэр зэмсэг болон бусад хэрэгсэлнүүдэймнай лаб найдамтай байһандань, бидэ Эхэ оронойнгоо үйлэдбэридэ баярые хүргэнэбди. 50 градус хүрэтэр хүйтэндэ абажа ябаһан фонарьнуудай багахан батарейнүүд хүдэлдэг байгаа. Мүн орёо нарин аппаратурамнай экспедициингээ хаана ябажа байһые тодорхойлхо хэрэгтэ, баазынгаа түбтэй холбоо тогтоохо сагтамнай жэншэдгүй һайнаар алба хээ. Хойто полюс дээрэ Эхэ оронаймнай улаан тугай үлгэгдөөд, һүниин тэнгэридэ намилзахадань, бидэндэ һүр жабхалантай байгаа һэн. Тэрэнэй һүүлээр «хоёрдохи амин» бидэндэ нээгдэһэн шэнги болобо. Харгынгаа хоёрдохи хахадыень урма баяртайгаар түгэсхөө һэмди.

Арбан табан жэлэй туршада Д. Шпарогой хүтэлбэри доро Арктика руу санын гаталалганууд хэгдэдэг байгаа. Мүнөөдэрэй амжалта хабаадагшадай эб зэһээ суглуулагдаһан дүй дүршэлһөө эхитэй гэжэ мэргэжэлтэд тоолох[illegible] спедици һаял [illegible] хабаадагшад шэнэ[illegible] бүүдые, һанамжа[illegible] наашалжа байнхай[illegible] Урда полюс, Антар[illegible] лээд гараха дүүрэ[illegible] тэй, СССР-эй МИД[illegible] таһагые даагша В.[illegible] кын эмхидхэһэн [illegible] ренциин түгэсхэлд[illegible] циин гэшүүд корр[illegible] нүүдэй олон асууд[illegible] рюусаа.

— Манай аяншал[illegible] бэгынь гэхэдэ, һүн[illegible] га байгаа. Январи[illegible] дэ «Хойто полюс[illegible] раад, мартын 7-до[illegible] рөөд байгаабди. [illegible] хэ байдалда үнгэрэ[illegible] шалганууд соо ман[illegible] цидэ медицинскэ т[illegible] түрүүшынхеэ хэгдэ[illegible] дөө медигүүд аян[illegible] дэ гү, али һүүлдэ [illegible] гэргэдэг гээшэ ааб[illegible] манай экспедици [illegible] бораторитой, врач[illegible] гэжэ Шпаро тэмдэ[illegible] шалгын гэшүүн — [illegible] Малахов иигэжэ хэ[illegible] сүү шэмэрүүн жа[illegible] байдалда хүнэй б[illegible] байдал тон һонир[illegible] дал байгаа. Энээни[illegible] лаборатори Арктик[illegible] далда хэгдэһэн [illegible] дые һэльбэжэ ша[illegible] дэнэй суглуулһан [illegible] дээсэлнүүдые мүн[illegible] шэнжэлжэ байнхай[illegible]

Экспедициин на[illegible] бэрилэгшэ Юрий [illegible] аяншалгада хабаа[illegible] рэглэһэн шухала [illegible] тушаа һонирхолтой[illegible] рэжэ үгэбэ.

Буряадай комсомолой шангай лауреат композитор Виктор Усович һүүлэй жэлнүүдтэ элдэб жанрай зохёолнуудые бэшэжэ, хүгжэмдэ дуратайшуулай халуун анхарал татадаг болонхой. Мүнөө тэрэ СССР-эй композиторнуудай холбооной ээлжээтэ съездэ уригдажа ошонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Усович.

В. ПЛУТТЫН фото.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГӨӨР ТЭМДЭГЛЭБЭ

Буряад орон соогоо хаа хаанагүй мэдээжэ болоһон Барханай арадай театр байгуулагдаһаар 25 жэлэйнгээ ойн баярай үдэрнүүдтэ республикын мэдээжэ драматург Дугар Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэһэн зүжэгые нютагаархинайнгаа анхаралда дурадхаба. Арадай театрай шэнэ зүжэгтэ коллективэй үнинэй гэшүүд — Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Б. У. Раднаев, арадай театрнуудай болон драматическа коллективүүдэй бүхэсоюзна, бүхэроссин харалгануудай лауреат Ц. Я. Очиров, олон зүжэгүүдтэ уран гоёор, сэдьхэлэй ульһатайгаар наадаһан Р. Р. Ешонова, бусад хабаадана гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэлтэй. Гадна зүжэгые найруулгада артистнарай залуу халаан хабаадалсаа гэжэ урмашан мэдээсэнэбди.

Барханай арадай театрай режиссёр Ц. Д. Бадмаев Алас-Дурнын искусствын институт дүүргээд, Буряадай гүрэнэй академическэ театрай сценэ дээрэ наадаһан, мүнөө түрэл Бархан нютагтаа ажаллана.

«Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэһэн зүжэгөө театрайхид һая Уланхаан һууринай хүн зондо харуулжа, һайн һайхан магтаалнуудта хүртөө. Мартын 27-до Театрай уласхоорондын үдэртэ, коллективэйнгээ мүндэлһөөр 25 жэлэйнгээ ойн баярта зорюулан, Барханай арадай театрайхид шэнэ зүжэгөө түрэл нютагаархиндаа харуулаа.

Б. ДОНДУПОВ.

ЗАНШАЛТА КОНКУРС

Совет болон арадай дуунуудые гүйсэдхэдэг залуу дуушадай районно конкурс һаяшаг үнгэргэгдэбэ. Заншалта конкурсдо районой ажахынуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Могсохоной совхозой гидротехник Д. Санжижапов, «Первомайский» совхозой хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ М. Дондокова, 35-дахи СПТУ-гай һурагша А. Жалсанов гэгшэд конкурсын лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хөөрхын соёлой байшангай дэргэдэхи «Улаалзай» гэжэ хүүгэдэй ансамблиин (хүтэлбэрилэгшэнь С. Б. Бальжинимаева) гүйсэдхэһэн дуунуудые жюри үндэрөөр сэгнээ. Тэрэшэлэн конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Хэжэнгын, Могсохоной совхозой түлөөлэгшэд һайн номернуудые бэлдэһэн байна.

С. ПОДПРУГИН,
ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Спорт

РСФСР-эй ЧЕМПИОН

СССР-эй арадуудай зунай IX Спартакиадын түгэсхэлэй нааданда хабаадаха бэлигтэй бэрхэ спортсменүүдые элирүүлхэ зорилготойгоор боксоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан Пятигорск хотодо үнгэргэгдэбэ.

Россин Федерациин 53 автономито республика, область болон хизаарай 241 арһан бэелэйн шадабаритад тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Манай командаһаа спортын мастер Юрий Вдовин онсо шалгарба. Түрүүшын үдэр Хойто Осетиин спортын мастерта кандидат Евгений Рудниченкэтэй тулалдахадаа, гурбадахи раунддаа яаха аргагүй булюу байжа, манай боксер илажа гараа. Удаань Эрхүүгэй областиин ехэ ерээдүйтэй спортын мастерта кандидат Игорь Энгельтэй ринг дээрэ уулзаба. Энэшье удаада нютагаймнай хүбүүн хүндэ нюдаргатай байһанаа харуулаа.

Түгэсхэлэй нааданда тэрэнэй урда хүндэ хүшэр зорилго табигдаба. Юуб гэхэдэ, Москвагай ЦСКА-гай түлөөлэгшэ — залуушуулай дундаһаа нёдондо жэл Европын чемпион болоһон уласхоорондын классай спортын мастер Юрий Песковтой уулзаха ёһотой байгаа. Эндэ Юрий Вдовин һэримжэтэй хёрхоор, һубэлгэн бэрхээр наадажа, толотомо илалта туйлаад, нэгэдэхи хүндэ шэгнүүртэн сооһоо РСФСР-эй чемпион болобо. Бүхы табан судья нютагаймнай хүбүүндэ илалта олгоо. Энэнь тэрэнэй яаха аргагүй булюу байһые элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу. Тиигэжэ Ю. Вдовин 1984 ондо Хабаровск хотодо болоһон РСФСР-эй чемпионадта туйлаһан амжалтаяа дабтаһан байха юм.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Олег Пятков, спортын мастерта кандидадууд Р. Шарипов (Омск), А. Татаринов (Тамбов) гэгшэдые шүүбэшье, хахад финалда А. Сафроновто (Челябинск) булигдажа, бронзо медаляар шагнагдаба.

— Иигэжэ эдэ хоёр хүбүүднай СССР-эй арадуудай зунай IX Спартакиадын июнь һарын түрүүшын хахадта Новороссийск хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ, — гэжэ ШВСМ-эй ахалагша тренер А. Г. Амгаланов хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТОБШОХОНООР...

ВОЛЕЙБОЛ. «Забайкалец» гэжэ спортклубай болон «Спартак» бүлгэмэй ветерануудай командануудай хоорондо нүхэд ёһоной уулзалга авиационно заводой спортзал соо болобо.

Шанга тэмсэлдэ үнгэрһэн уулзалгада «Забайкалец» гэжэ спортклубай волейболистнууд 3:2 тоотойгоор илалта туйлаа.

КОНЬКИ. Спортын энэ зүйлөөр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай конькишадай нүхэд ёһоной заншалта мүрысөөн Братск хотодо үнгэргэгдэбэ. Республикымнай эдир конькишад эндэ хоёр рекорд тогтоогоо.

Улаан-Үдын 41-дэхи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Юлия Баженова 1000 метртэ 1 минута 36 секунда саг харуулжа, рекорд тогтообо. Тэрэ гурбадахи һуури эзэлээд, спортын мастерта кандидадай норматив дүүргээ. Түмэр замай транспортын техникумэй һурагша Андрей Дзюбенко 500 метрые 46,5 секунда соо гаталһан байна.

40-дэхи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Оля Кокорина 500 болон 1000 метрэй зайнуудта мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа.

БАСКЕТБОЛ. Техническэ мэргэжэлэй һурагшадай 22-дохи комплексно спартакиадын дүрбэдэхи зүйлөөр — баскетболоор мүрысөөн Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэжэ, техническэ мэргэжэлэй 32 училищиин 300 гаран һурагшад хабаадаба.

Басагадай дундаһаа 9-дэхи СПТУ-гай һурагшад шалгарһан байна. 1-дэхи СПТУ-гай команда хоёрдохи, 7-дохи СПТУ-гай һурагшад гурбадахи шангуудта хүртэбэ.

Хүбүүд сооһоо 1-дэхи СПТУ-гай баскетболистнууд эрхимлэбэ. 7-дохи болон 13-дахи техническэ мэргэжэлэй училищинуудай һурагшад шангай һууринуудта гараһан байха юм.

Спартакиадын дүрбэн зүйлэй дүнгүүдээр басагадай дундаһаа 9-дэхи СПТУ-гай хүбүүд сооһоо 13-дахи СПТУ-гай һурагшад түрүү һуури эзэлнэ. Табадахи зүйлөөр — боксоор мүрысөөн апрелиин тэн багта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Б. МИРОМАНОВ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ЭРШЭ

Эдир залуушуулай дунда столой теннисээр «Спартак» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн Улаан-Үдэ хотын 33-дахи дунда һургуулиин спортын зал соо һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Эдир залуушуул наһанайнгаа илгаагаар гурбан бүлэг боложо хубааража мүрысэбэ. 15—17 наһатайшуулай бүлэгтэ М. Барсуков, Е. Рябухин (хоюулаа «Буревестнигһээ») шангай түрүүшын хоёр һуури эзэлбэ. «Спартагай» Д. Бальжиров гурбадахи һуурида гараа. В. Барсуков, А. Кисенко (хоюулаа РДЮСШ-гай), Д. Васенин («Спартак») гэгшэд 12—14 наһатанай бүлэгтэ шалгараа. Удаадахи бүлэгтэ 11 болон тэрээнһээ доошо наһатай хүбүүд мүрысөө. А. Федюков (РДЮСШ), Т. Кононов, Д. Литвинов (хоюулаа «Спартагай») гэгшэд эндэ түрүүлһэн байна.

Басагадай дунда РДЮСШ-гай түлөөлэгшэ И. Шактомаева нэгэдэхи һуури эзэлээ.

А. КОНОНОВ.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

БКП-гэй СЪЕЗДЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

СОФИ. Болгариин Коммунис партиин XIII съезд апрелиин 2-то эндэ нээгдэбэ. Делегадууд — хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай, арадай интеллигенциин эрхим түрүү түлөөлэгшэд Софидахи соёлой Арадай ордон соо суглараба. Гадаадын оронуудай 130 гаран делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. И. Рыжков КПСС-эй делегациие толгойлно.

БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Т. Живковэй үгэ соо найруулагдаһан НРБ-дэ хүгжэнги социалис общественые саашадань байгуулха талаар партиин политикын, тэрэнэй гадаадын политическэ ажал ябуулгын үндэһэн шухала асуудалнуудые, съездэ БКП-гэй ЦК-гай тоосоое, бусад документнүүдые делегадууд зүбшэн хэлсэхэ, партиин хүтэлбэрилхы органуудые һунгаха байна.

Т. Живков съезд дээрэ үгэ хэлэбэ.

Сугларагшадта халуун дуулаанаар угтагдажа, Н. И. Рыжков съезд дээрэ үгэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай, бүхы совет коммунистнуудай үмэнэһөө тэрэ БКП-дэ халуун амаршалга хүргөөд, тэрэнэй XIII съездэ амжалтатайгаар, үрэ түгэсөөр хүдэлхыень хүсэбэ.

Аха дүү оронуудай хүтэлбэрилхы коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай съезднүүд бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ тэрэ хэлээ. Түүхын мүнөө үеын эрид хубилалтын үедэ, ажабайдалай социалис оронуудай үмэнэ үргэн ехэ зорилгонуудые табижа, манай партинуудай тэдэниие шиидхэхэ аша үрэ ехэтэй харгы замуудые эдэбхитэйгээр, зохёохы ёһоор бэдэржэ байхада, тэдэнэй үүргэ илангаяа асари ехэ байна. Иимэ эрхэ байдалда аха дүү партинуудай хамтын ухаан бодолой, тэдэнэй хамтын хүсэлэл оролдолгонуудай түгэлдэр хүсэн манай ниитын урагшаа дабшалтада ехэ удха шанартай байна.

БКП-гэй интернациональна хараа бодолые КПСС хүндэлдэг. КПСС болон БКП-гэй, совет болон болгар арадуудай хоорондохи харилсаае бидэнэй залан сэхээр сэгнэдэг байлга бүгэдэндэ мэдээжэ. Болгар нүхэднай үнэн сэхэ, бата найдамтай ханинар юм. Нёдондо жэл нүхэр Т. Живковэй СССР-тэ ерээд байхадань, М. С. Горбачевой Болгарида ошоходонь, мүн КПСС-эй XXVII съездын хүдэлмэрилхэ үедэ хоёр партиин уулзалга дээрэ совет-болгар харилсаае бэхижүүлхые, үргэдхэн хүгжөөхые шиидэнхэй байһанаа баталба.

БКП-гэй XIII съездын дүнгүүд Болгариин экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ, КПСС-эй болон БКП-гэй, СССР-эй болон НРБ-гэй арадуудай али бүхы харилсаа холбоондо һайнаар нүлөөлхэ, бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хүсэ шадалые, нягта жагсаалые бэхижүүлхэ талаар нүлөөлхэ юм гэжэ гүнзэгы сэдьхэлһээ этигэн найдажа байһанаа Н. И. Рыжков үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ БҮТЭЭН ГАРГАЛГЫЕ ЗОГСООХО

Эб найрамдалай политикадаа үнэн сэхэ Советскэ Союз ядерна дайнай аюулһаа бүмбэрсэг дэлхэйе аршалан абархын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ, ядерна буу зэбсэг туршалгые бүрин хүсэдөөр хорихо, хинаха тухай асуудалнуудаар дары хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилхые дурадхана. Эб найрамдалай хэрэгые хүндэлдэг бүхы хүнүүд энэ хараа бодолые залан сэхээр дэмжэнэ. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ, ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулхые арсажа байһан США-гай зонхилхы бүлэгоорхидэй хархис хараа шэглэлые уласхоорондын олониитэ эрид буруушаана. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэлэһэн үгые үргэнөөр тайлбарилһан гадаадын оронуудай хэблэлэй олон тоото мэдээсэлнүүдэй удхань иимэл байна. Һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлээ үгэ хүүрэерээ бэшэ, харин бодото хэрэгүүдээрээ элирхэйлэн харуулха арга США-да бии болобо гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Советскэ Союзай бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалта политикые һайн һанаатай бүхы хүнүүд халуунаар дэмжэнэ гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ. Москвагай һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлые Чехословакиин олониитэ һайшаахадаа, США-гай захиргаанай дайн жүрөөдэһэн ябуулгануудаар дураа гутажа байһанаа мэдүүлнэ. Ушарынь гэхэдэ, США-гай захиргаан гоё гоёор шашадаг шалидаг аад, бодото дээрээ тад һөөргэ ябуулгануудые үүдхэжэ, ядерна тэһэлэлгэнүүдые үргэлжэлүүлжэ байнхай. Тиихэдээ тэдэниие болюулха тухай хөөрэлдөөнүүдые хэхые арсана бшуу. Юрэдөөл, хүсэ хэрэглэжэ, Советскэ Союзтай хөөрэлдэхэ гэһэн али бүхы һэдэлгэнүүдэйнгээ буруу һүрэдэг байһые Вашингтон мартаа хэбэртэй.

ПОЛЬШО. М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэлэһэн үгэ хадаа СССР-эй эб найрамдалда дуратай байлгын, социалис гадаадын политикын залан сэхэ байлгын тодо хурса гэршэ жэшээ болоно гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союзай эб найрамдалта үүсхэлнүүдые гаргажа байхадань, амгалан байдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэжэ байхадань, США милитаризмын жүдхэгшэ хүсэнэй үүргэ дүүргэнэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые улам дэбэргэнэ.

УЛААН-БААТАР. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой совет телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, ядерна буу зэбсэгүүдые усадхаха, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар Советскэ Союзай оруулһан залан сэхэ дурадхалнуудые монгол арад гүйсэд дүүрэнээр һайшаан дэмжэнэ гэжэ Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Жамбын Батмүнх Камбучиин Арадай-революционно партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Кампучиин Профсоюзуудай федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Мат Ли түрүүтэй Кампучиин Арадай Республикын Национальна суглаанай делегацитай эндэ уулзахадаа мэдүүлбэ.

МНРП болон МНР-эй правительство, ороной бүхы арад революционно туйлалтануудые бэхижүүлгэдэ Кампучиин туйлаһан ехэ амжалтануудаар үнэн зүрхэнһөө баясана, Зүүн-Урда Азиие амгалан тайбан байдалай, тогтууритай һайн, хани хүршэ ёһоной зоно болгохо талаар НРК-гай, СРВ-гэй, ЛНДР-эй хамтын хүсэлэл оролдолгонуудые үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ Монголой хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ.

КУБА. Шэнэ совет үүсхэл хадаа Вашингтоной буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ байха үедэ Советскэ Союзай эб найрамдалые хангаан сахихын тула шэнэ харгы замуудые бэдэржэ олохо талаар Советскэ Союзай хэһэн тон шухала удха шанартай, эрэлхэг зоригтой алхам болоно гэжэ Пренса Латина агентство тэмдэглэнэ. Американ захиргаанай ядерна туршалгануудаа үргэлжэлүүлжэ байһан харата ябуулганууды нь Советскэ Союзда, бүхы дэлхэйн арадуудта, тэрэ тоодо американ арадта зүрюу харша, баһамжалан, доромжолһон ябадал болоно гэжэ сэгнэхэ шухала гээд «Хувентуд ребельде» газетэ тэмдэглэнэ.

США. Ядерна буу зэбсэг туршалгые бүрин хүсэдөөр хорихо тухай хөөрэлдөөнүүдые Европодо үнгэргэхэ тухай дурадхалда Вашингтоной хангалтагүйгөөр харюусаһан ушарые американ олониитэ эрид буруушаана. Энээнтэй дашарамдуулан, США-гай захиргаанай бэелүүлжэ байдаг хараа шэглэл хадаа холын бодолгүй стратеги болоно гэжэ өөһэдыгөө хамгаалгын мэдээсэлэй американ түбэй директорэй орлогшо, контр-адмирал Ю. Кэррол тэмдэглээ. Ядерна туршалгануудые бүгэдэ ниитээрээ хорихо гээшэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха замда түрүүшын, эгээл шухала алхам болохо байна гэжэ тэрэ «Сэнити» журналда интервью үгэхэдөө тэмдэглээ. Зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаае США сэрэгэй булюу хүсөөр шиидхэхые оролдодог байна. Энэнь али бүхы бүтэмжэтэй һайн ябуулгануудые Рейганай захиргаанай буруу һүргэхэ зорилготой байһыень элиишэлнэ бшуу.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха хэрэгтэ амжалта туйлахые Советскэ Союзай хүсэжэ байһыень совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай хөөрэлдөөнүүдые Европодо үнгэргэхэ тухай М. С. Горбачевой дурадхал тодо хурсаар харуулна гэжэ Бриджпортско университедэй профессор Говард Парсонс мэдүүлбэ. Женевэдэ үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнэй үедэ туйлагдаһан юумые сахихын тула Советскэ Союз бүхы юумэ хэнэ. СССР-эй үнэн зүрхэнэй һанаашалгануудые американецууд улам эли бодоор ойлгодог болобо.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-56-52, секретариат—2-66-76, отделы партийной жизни —2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-00443. Заказ № 79. Индекс 04609